DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

ben edebiyattan ibaretim

KAFKAOKUR

ÖZEL SAYI 4 · YIL 7 · 2021 · 16 TL · KKTC: 20 TL

Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

konu:

KAFKAOKUR
Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi
"... ben edebiyattan ibaretim."
Franz Kafka

Aylık Edebiyat Dergisi | Özel Sayı 4 - 16 TL | KKTC: 20 TL

instagram.com/kafkaokur
instagram.com/konukitap
twitter.com/kafkaokurdergi
twitter.com/konukitap

İmtiyaz Sahibi
Konu Fikir Sanat Edebiyat Yapım ve Dağıtım
İç ve Dış Tic. Ltd.Şti.

Genel Yayın Yönetmeni
Gökhan Demir

Editör / Son Okuma
Merve Özdolap

Sanat Yönetmeni
Yeliz Akın

Kapak Çizeri / Genel Koordinatör
ErenCaner Polat

Redaktör
Sezin Şimşek

Saha Koordinatörü
Süleyman Özkara

Konu Dükkân
Aslı Coşkun Demir
www.konudukkan.com

Web: www.kafkaokur.com
İletişim: editor@kafkaokur.com
Reklam: reklam@kafkaokur.com

Adres: Firuzağa Mah. Hayriye Cad. No.: 18 Mayıs Apt. K: 3 D: 5
Beyoğlu / İstanbul

ISSN: 2148-6824
Yayın Türü: Yerel, Süreli Yayın
Baskı: İleri Basım Matbaacılık Tel: (212) 454 35 10
Matbaa Sertifika No.: 41157
Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş. (216) 354 39 09

Yazarlar
Okan Çil • Soner Sert • Nazlı Demet Uyanık
Abdullah Ezik • Müjdat Ataman • Sidal Yurt
Erçin Işık • Gizem Vatandost • Nilüfer Altunkaya

İllüstrasyon, Fotoğraf, Kolaj, Poster
Eren Caner Polat • Gülşah Minsin • Serkan Yolcu • Simay Yaman
Serra Ataman • Selen Çelik Şeyşane • Gamze Enginer • Oya Başkaya
Başak Arslan • Hande Koçhan • Miraç Yıldırım • Ece Haskan • Günseli Sepici

©Her hakkısaklıdır.
Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonlar elektronik ortamlar da dâhil olmak üzere yazılı izin olmaksızın kullanılamaz.

6

Çok Gizem Bir Ülke Şu Göz Yaşı Ülkesi
Okan Çil

Bazı eserler vardır, yazarından, ressamından, bestecisinden daha çok ünlenir...

20

Küçük Prens'in Son Ziyareti
Nazlı Demet Uyanık

Gezegen gezegen dolaşan Küçük Prens'in yolu bugünlerde yeniden dünyamıza...

konu:KİTAP

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://kafkaokur.org

Bu dergi bayilerde ve online kitap satış sitelerinde

26 **B-612 İlköğretim Okulu** Müjdat Ataman
Dünyanın en çok tercüme edilen kitabı bir dünya masalıdır: "Küçük Prens"...

Küçük Prens, Gül ve Tilki: Tanımak, Alışmak, Bağ Kurmak Sidal Yurt

28 Hayatımıza giren, ruhumuza dokunan her insana kalbimizin...

32 **Utana Utana Kazanacağız! Sarhoşun Gezegeninin Yeniden Keşfi** Erçin Işık
Küçük Prens'in Dünya'daki yaşamı devam etseydi geri dönmek isteyeceği tek gezegen sarhoşun gezegeni olurdu...

34 **Bu Bir Şapka Değil** Gizem Vatandost
Palmiyelerin gölgesinde, bir hamakta yatarken insan, yakında bir yerlerden kıyıya vuran dalganın sesi çalınırken...

36 **Küçük Prens'in Yalnızlık Gezegeni** Nilüfer Altunkaya
Çocukluk insan yaşamının düş bahçesinde geçen en güzel günleri gibi hatırlansa da aslında yalnızlığın oldukça...

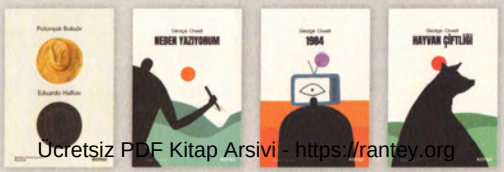

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

KRONOLOJİ

1900	Küçük Prens kitabının yazarı Antoine de Saint-Exupéry 29 Haziran'da Fransa'nın Lyon şehrinde beş çocuğun üçüncüsü olarak dünyaya geldi.
1904	Babası vefat etti.
1917	Erkek kardeşi François hayatını kaybetti.
1919	École des Beaux-Arts'da mimarlık fakültesine girdi.
1921	Askere çağrılınca eğitimini yarıda bırakıp Fransız Hava Kuvvetlerine katıldı, pilotluk eğitimi aldı.
1922	Aristokrat akrabalarının düzenlediği bir yemekte Louise de Vilmorin'le tanıştı ve nişanlandı. Ancak bir süre sonra ayrıldılar.
1924	Fransız Havayolu Şirketi'ne (CAF) girdi ve Paris üzerinde kısa uçuşlar yaparak hayatını sürdürmeye başladı.
1926	İlk hikâyesi "L'aviateur", *Le Navire d'argent* adlı dergide yayımlandı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1929	Güney Amerika'ya yerleşerek Arjantin Hava Postası Şirketi'nin başına getirildi.
1931	Señora Consuelo Suncín de Gómez Carrillo ile evlendi.
1935	Yaptığı bir uçuş sırasında Sahra Çölü'ne çakıldı. 3 gün sonra kurtarıldı. Bu kazadan sonra Fransa'ya döndü.
1940	Alman ordusu Fransa'yı işgal edince New York'a yerleşti.
1943	*Küçük Prens* hem Fransızca hem İngilizce olarak yayımlandı.
1944	31 Temmuz'da bir keşif görevine çıktı ve kendisinden bir daha haber alınamadı.
1998	Exupéry'nin adının yazılı olduğu künye bir balıkçı tarafından bulundu.
2000	Uçağının enkazı Marsilya açıklarında bulundu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Okan Çil

ÇOK GİZEMLİ BİR ÜLKE ŞU GÖZYAŞI ÜLKESİ

"Sizin Dünya'da insanlar," dedi Küçük Prens, "bir bahçede beş bin gül yetiştiriyorlar; yine de aradıklarını bulamıyorlar. (...) Oysa aradıkları tek bir gülde, bir damla suda bulunabilir."

Bazı eserler vardır, yazarından, ressamından, bestecisinden daha çok ünlenir, üreticisini fersah fersah ötede bırakır. Öyle bir zaman gelir ki sanatçılar, yazarlar doğru düzgün hatırlanmazlar bile, ancak eserleri yüzyılları aşarak yaşamaya (Sadece yaşamaya mı?) ve pek çok yeni üretime ilham olmaya devam eder.

Küçük Prens de böylesi kitaplardan biridir. 300'den fazla dile çevrilmiş, sadece bandrollü olarak bile 200 milyonun üzerinde satılmış ve onlarca kez sinemaya, yüzlerce kez sahne sanatlarına uyarlanmış, resimlerinin yer aldığı aksesuar ve kıyafetlerden binlerce dolarlık gelir elde edilen çok yönlü bir üretim ve tüketim alanına dönüşmüş olan *Küçük Prens*, yazarı Antoine de Saint-Exupéry'nin 44 yıllık kısacık hayatından fırlamış ve günümüze gelmiştir.

Küçük Prens'in Türkiye'deki ilk çevirisinin 1953'te yani ilk baskının üstünden 10 yıl geçtikten sonra yapıldığını görüyoruz. Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından çıkarılan *Çocuk ve Yuva* dergisinde Ahmet Muhip Dıranas tarafından çevrilen *Küçük Prens* 13 bölüm hâlinde tefrika edildi. 1996'da çıkarılan telif yasasına kadar da çeşitli yayınevlerince basıldı. 1996'dan sonra yasal telif hakkı Mavi Bulut tarafından satın alındı ve diğer çeviriler ya rafa kaldırıldı ya da merdiven altına indi. Ta ki Antoine de Saint-Exupéry'nin telifinin 2015 yılında bitmesine kadar. 2015'ten bugüne iki yüze yakın yayınevi tarafından basılan *Küçük Prens* her şeye rağmen

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Gülşah Minsin

satılmaya ve okunmaya devam ediyor. Elbette bu çeviri bolluğu birtakım nitel problemleri de beraberinde getiriyor. Sadece İngilizce ve Fransızca versiyonları üzerinden yapılan çevirilerde bazı farklılıklar gözümüze çarptığı gibi kitabın içinde yer alan resimlerin renkleri ve yerleştirilme biçimleri bile çeşitli değişiklikler gösterebiliyor.

Sadece Türkiye'de değil bütün dünyada çoksatar listelerinden inmeyen, hemen herkesi etkileyebilmeyi başaran *Küçük Prens* nasıl yazıldı peki? Yazarı Antoine de Saint-Exupéry nasıl biriydi?

GÜNEŞ KRALI'NIN HÜKÜMDARLIĞI

Saint-Exupéry Fransa'nın güneybatısında bulunan, Ussel yakınlarındaki küçük bir yerleşim yerinin adı aslında. (Ailenin adının buradan geldiği iddia edilir.) Saint-Exupérylerin geçmişi 18. yüzyıla dek uzanmaktaydı. Erkekleri asker kökenli, kadınları muhafazakâr ve gelenekseldi. Arazi işleriyle uğraşmalarından dolayı kayda değer bir servete ve soyluluğa erişmişlerdi ancak ailenin refahı çok uzun ömürlü olmadı. Başına buyruk bir hayat yaşayan Fernand (1833-1918) bu serveti kısa sürede har vurup harman savurdu. Üstüne üstlük o yıllarda başlayan Fransa-Prusya Savaşı (1870-1871) sırasında askerî görevinden istifa etti ve Le Mans'a taşınarak sigortacılıkla uğraşmaya başladı. Bundan yaklaşık sekiz yıl önce, 1862'de, Alice Blouquier de Trélan ile evlendi ve toplamda yedi çocuğu oldu. En büyüğü Jean, Antoine de Saint-Exupéry'nin babasıydı.

Gerçeğin mayası gözle görülmez.
Küçük Prens

Jean de Saint-Exupéry (1863-1904) de asker kökenli biriydi ama babasının yönlendirmesiyle Lyon'da sigortacılık işine başlamıştı. Orta hâlli bir yaşam sürmekteydi. Çok bir parası yoktu fakat seçkin bir beyefendi olduğu hâline, tavrına yansırdı. Uzak akrabaları olan Marie Boyer de Fonscolombe ile bu yıllarda tanıştı ve tanışır tanışmaz da ona gönlünü kaptırdı. Bunun sonucunda da Jean ve Marie 8 Haziran 1896'da dünyaevine girerek mutluluklarını taçlandırdılar. Toplamda beş çocukları oldu. Üçüncü çocukları 29 Haziran 1900 tarihinde doğdu. Sapsarı bir erkekti. Adını Antoine koydular: Antoine Marie Jean-Baptiste Roger, comte de Saint-Exupéry.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

Caliph Mirzin

Marie Boyer de Fonscolombe (1875-1972) eşine göre daha donanımlı ve sanatsal yönü ağır basan biriydi. Bu durum onun karakterine yansıdığı gibi çocuklarını yetiştirmesinde hatta I ve II. Dünya Savaşı'nda gönüllü hemşirelik yaptığı zamanlarda da kendini belli edecekti. Bol bol resim yapar, arada da şiir yazardı Marie. Mütevazı bir gelire sahip olsa da çocuklarının ihtiyaçlarını göz ardı etmeden yaşadı ve uzun yıllar dul kalmasına rağmen hiç kimseyle evlenmedi.

Evet, Marie 1904'te, Antoine henüz 4 yaşındayken eşini kaybetti. Yaşanan acı dolu günlere bir de göçebe bir hayat eklendi sonra. Marie, başta teyzesininki olmak üzere anne-babasının, kardeşlerinin evlerinde belirsiz aralıklarla konaklamaya başladı. Bu gelgitlerde en çok önemsediği şeyse beş çocuğunun eğitimiydi. Her şeyi onlara göre ayarlamaya çalışıyordu.

Antoine bu hengâme içinde çocukluğunu geçirirken babasızlığın ne demek olduğunu yeni yeni anlıyordu. Ancak, yine de şanslı sayılırdı. Yaşıtlarına kıyasla ekonomik durumu daha iyiydi ve ailesiyle akrabaları tarafından sarmalanmış hâldeydi. Sadece o da değil, beş kardeşin beşi de öyleydi: En büyükleri, "Mima" olarak anılan Marie-Madeleine (1897-1927), "Monot" olarak anılan ikinci abla Simone (1898-1978) ve kardeşleri François (1902-1917) ile "Didi" olarak anılan Gabrielle (1903-1986). Her biri farklı bir âlemdi.

Marie-Madeleine, annesi gibi resim yapmaktan çok hoşlanırdı. Müziğe, hayvanlara, özellikle de kuşlara ilgisi vardı ancak, yine de çok utangaçtı; bir misafir görünce, hemen kaçıp saklanırdı. Ölümü 30 yaşında tüberkülozdan olacaktı. Simone ise kardeşlerin içinde belki de en neşeli olandı. Soğuk hava nedeniyle çiçekler donduğunda ve küçük kedisi öldüğünde ağlamıştı sadece. Sonraki yıllarda annesinin de desteğiyle okuyacak, Fransız Hindiçininde paleograf olarak çalışacak ve sürekli şiir yazacaktı. İçlerinde en kısa yaşayan François'ydı. Matematiğe ve müziğe meraklıydı. Abisi Antoine'la çok sık tartışır, çok sık barışırdı. Kalp romatizması sebebiyle 15 yaşında ölmeden önce bisikletini ve tüfeğini en sevdiği kardeşine, Antoine'a, bıraktı. Kardeşlerin en uzun yaşayanı ise Gabrielle'di. İnatçılığıyla meşhur olduğundan fikrinden asla vazgeçmez, istediğini elde edinceye kadar sürekli ağlardı. (Antoine'ın çocuğu olmadan ölmesi nedeniyle eserlerinin hak sahipliği ailesindeydi. Sadece en küçük kardeşi Gabrielle çoluk çocuğa karıştığından, günümüzde de onun çocukları Antoine'ın mirasçıları olarak anılmaktadırlar.)

Dört kardeşiyle sürekli oyunlar oynayan, kavga edip sonra tekrar barışan Antoine'ın da bir lakabı vardı tabii: İkinci ablası Simone, sapsarı saçlarından dolayı ona "Güneş Kralı" derdi. Kim bilir, belki de göklere özlem duymaya bu sayede başladı.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

"En gücü de budur zaten. Kendini yargılamak başkalarını yargılamaktan çok daha güçtür. Kendini yargılamayı başarabilirsen gerçek bir bilgesin demektir."

Antoine'ın kardeşlerinin haricinde de arkadaşları oldu ama göçebe olarak geçen çocukluğundan ötürü bu arkadaşlarının sayısı bir elin parmaklarını geçmiyordu. Kaldıkları yerlerdeki komşu çocuklarından Louis de Bonnevie (1900-1927), Charles Sallès, Henry de Ségogne (1901-1979), Marc Sabran bunların başında geliyordu. Hep birlikte kırlarda oynuyor, birbirlerine korkunç hikâyeler anlatıyor; çimenlere uzanıp, gözlerini gökyüzüne dikerek hayaller kuruyorlardı. Hatta Antoine 1939'da yayımladığı *Terre des hommes* (*İnsanların Dünyası*) adlı kitabını Charles Sallès'e ithaf etti ve onun için "***Dünyada sahip olduğum en sağlam, en eski ve en değerli dostluklardan biri olan Charles Sallès için***" diye yazdı.

Antoine, onları ve kardeşlerini bir araya toplayıp, olur olmaz oyunlar icat ederek hepsinin aklını başından alırdı. Bir diğer alışkanlığı da annesine dairdi. Onun her gece gelip uyumadan önce kendisini öpmesini beklerdi. Annesi bu alışkanlığı bazı geceler aksattığındaysa o çocuk hâliyle derin bir üzüntü içine girerdi. Yaşıtı olan tüm erkek çocuklar gibi tüfekle atış eğitimi de alıyordu. İyi bir nişancıydı. Ancak bazı günler birkaç aile toplanıp, ava gittiklerinde Antoine onlara katılmazdı, hayvanları öldürmeye kıyamazdı.

Antoine'ın etrafında sürekli kadınlar vardı, bir kadın dünyası tarafından yetiştirilmişti. Annesi, kardeşleri, teyzeleri haricinde yanında bir de bakıcıları Paula Hentschel (1883-1965) vardı. Paula Avusturyalıydı, özverili, şefkatli bir yapıya sahipti. Bütün çocukları büyütene kadar Saint-Exupéry ailesinin yanında kaldı, akabinde de çalışmak için farklı bir yere gitti. Paula, Antoine için çok kıymetli bir kadındı, âdeta ikinci bir anneydi. Tam da bu nedenle 1942'de yayımladığı *Pilote de guerre* (*Savaş Pilotu*) adlı kitabında Nazilerin işgal ettiği bölge üstünde tehlikeli bir görevdeyken şöyle yazdı:

"... her şeye gücü yeten Paula'nın elini sımsıkı tuttuğu küçük çocuğa kim bir şey yapabilir? Paula, gölgeni kalkan gibi kullandım..."

Çocukluktan ilk gençlik yıllarına dek sanatla iç içe büyüdü. Müzik zaten bir aile geleneğiydi. Büyükbabası Emmanuel de Fonscolombe bir bestekârdı. Torunlarına müzik zevkini, enstrüman disiplinini aşıladı. Antoine keman çalmaya böylece başladı. Annesi de onlara destek oluyordu tabii. Zaman zaman çocuklarını bir araya toplar, Antoine kemanda, kız kardeşleri piyano ve vokalde, hep birlikte şarkı söylerlerdi. Bazen de Schumann, Schubert, Massenet'nin eserlerini incelerlerdi.

Antoine'ın bir diğer alışkanlığı da çizmekti. Özellikle de karikatür çizmekten hoşlanıyordu. Şimdilerde meşhur *Küçük Prens* çizimleriyle kendisine ayrıca hayranlık duyduğumuz Antoine, çizme uğraşına ta o zamanlar başlamıştı. Aslında bu uğraş etrafındakileri kızdırmak, bazen de eğlendirmek üzerine kuruluydu. Örneğin kız kardeşlerini sürekli komik şekillerde çizerdi. Bazen de kendini çizerdi. Bunları çevresindekilere gösterir ve eğlenirdi.

Güneş Kralı'nın edebiyatla olan ilişkisini incelediğimizde işin kaynağını yine bu yıllarda, çocukluğunda buluyoruz. Ona kitapları, hikâyeleri sevdiren ilk kişi annesiydi. Her gece uyumadan önce onu öpmek için geldiğinde Antoine'a masallar anlatmayı, çeşitli kitaplardan öyküler okumayı da ihmal etmiyordu. Antoine da kurmacanın o gizemli dünyasına böylece adım atıyor ve hayaller âleminde belki de farkında olmadan kitaplarının peşi sıra ilerliyordu.

İlk üretimlerinin şiirden yana olmasında müziğe olan yatkınlığının yanı sıra âşık olduğu kızların da payı vardı. Duygularını bu şekilde, kolay kafiyelerle ifade edip, kızları etkilemeye çalışırken -bu uğraşların bir getirisinden olacak- 13 yaşında arkadaşlarıyla bir okul gazetesi çıkarma girişiminde bulundu. Bundan bir yıl sonra da ödev için yazdığı bir öyküyle okuldan ödül aldı. Bu öyküde Paris'in ihtişamını gördükten sonra siyahi bir kralın başına geçen silindir bir şapkanın sebep olduğu olayları yazan Antoine, şiirden düz yazıya doğru yavaş yavaş kaymaya başladı.

UÇMANIN SONSUZ HAZZI

Antoine'ı dünya edebiyatında ölümsüz bir yere taşıyan etmenlerden biri uçuş hikâyeleri ve bu hikâyeleri anlatma yeteneğiyse bir diğer etmen de uçmaya ve uçaklara duyduğu ilgiydi, kuşkusuz. Antoine çocukluğundan itibaren gökyüzüne, uçaklara hayranlık besliyordu, yukarısı onun için fantastik bir dünya gibiydi.

8 yaşında Saint-Maurice'te kaldığı yıllarda uçmayı kafasına koymuştu. Hatta bisikletine pervane takarak uçan bisiklet tasarlamaya çalıştı. Önce oturdu ve çizimleri yaptı, ardından köydeki marangozla birlikte becerebildikleri kadar uçan bir bisiklet yaptılar. Sonuç tabii ki hüsrandı hatta uçan bisikletle oynarlarken küçük kardeşi François'nın kaşı yarıldı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

ama Antoine'ın içine uçma sevdası bir kere düşmüştü ve bu sevda onu hem edebi hem fiziksel anlamda bulutların üzerine çıkaracağı gibi ona nice maceralar da yaşatacaktı.

Ne var ki Antoine bütün bunlardan habersizdi. Tek istediği uçmanın hazzını yaşamaktı, o kadar. Bu işe bu kadar kafayı takmasının bir sebebi de Saint-Maurice yakınlarındaki Ambérieu Havaalanı'ydı yani uçaklar yanı başındaydı. Lyonlu sanayicilerin uçak modellerini denemek için kurdukları bu havaalanına göz diken Antoine her fırsat bulduğunda, bisikletine atlayıp gider ve çaktırmadan, hangara girip etrafı izlerdi: koca koca uçaklar, güçlü motorlar, türlü alet edevat... Antoine'ın aklı başından giderdi.

Takvim Temmuz 1912'yi gösterdiğinde yarı şans, yarı inat sayesinde Antoine bu isteğine kavuştu. Antoine -bazı kaynaklara göre annesinden izin alarak, bazılarına göre annesinden gizlice- bir pilotu ikna ederek uçağa bindi ve ilk uçuşunu yaptı.

O andan sonra kararını verdi: Pilot olacaktı. Bütün hayalleri bunun üzerine şekillenirken okuluna devam etti. Başarılı bir öğrenci olmadığını kendi de biliyordu, sık sık okuldan kaçması da bunu perçinliyordu zaten. Onun hayallerinde ne tarlalar ne fabrikalar ne de annesinin isteğine rağmen denizler vardı. Antoine'ın gözü yükseklerdeydi.

Liseyi bitirdikten sonra da bu hissiyattan kurtulamadı, bilakis uçmaya karşı doymak bilmez bir iştaha sahipti. Annesinin isteği üzerine gönülsüz bir şekilde girdiği denizcilik sınavlarını kazanamayınca École des Beaux-Arts'da mimarlık okumaya başladı. Henüz 19 yaşındaydı. 21 yaşına geldiğindeyse eğitimini yarıda kesip askere gitti.

I. Dünya Savaşı bitmiş olsa da ölümün ve yoksulluğun etkisi tüm dünyayı kasıp kavuruyordu. Avrupa'nın büyük imparatorlukları yıkılmış, güç dengeleri değişmiş, dünya halkları açlığın pençesine terk edilmişti. Ne var ki Fransa kazanan taraftaydı. Onlar için şimdilik sular durulmuştu.

Kelebeklerle dostluk kurmak istediğime göre iki üç tırtılın kahrını çekeceğim elbet.
Küçük Prens

Antoine işte böyle bir atmosferde Strasbourg Havacılık Alayı'nda askerlik yapmaya başladı. Tarih 9 Nisan 1921'di. Burayı özellikle seçmişti, bir yandan vatani görevini yaparken bir yandan da uçuş eğitimi almayı planlıyordu. Eğitim için gerekli parayı annesinden aldıktan sonra, derhâl kaydını yaptırdı ve derslere başladı. Eğitmen kontrollü ilk uçuşunu 18 Haziran 1921'de yaptı. Farman F40 markalı bir uçak vardı altında. 9 Temmuz 1921'deyse ilk kez tek başına uçtu. Mutluluk, korku ve adrenalin iç içe geçmişti.

Ne var ki nişanlısı Marie Louise Lévêque de Vilmorin onunla aynı fikirde değildi. Marie zengin, aristokrat bir aileye mensuptu ve sanat çevrelerinde tanınan biriydi, sonraki yıllarda romancı ve şair diye anılacak olsa da ilk yazı denemelerine yeni yeni başlamıştı. Antoine ve Marie'nin nişanları üzerinden çok geçmemişti ve yakında düğün yapmayı düşünüyorlardı ancak Marie, Antoine'ın uçmayı bırakmasını istiyordu. Marie'nin böyle düşünmesine sebep olan esas şeyse Antoine'ın geçirdiği uçak kazasıydı. 1923'te Hanriot HD-14 tipi bir uçakla uçuş yapmak isterken daha kalkış aşamasında uçak düşmüş ve Antoine'ın vücudunda çok sayıda çürük oluşmuştu. Kazayı ucuz atlatan Antoine hastaneden çıktıktan kısa süre sonra, 5 Haziran 1923'te terhis edilmişti. Buna rağmen Hava Kuvvetlerine katılmak istediğini belirtse de yakınları buna karşı çıkmışlardı. Marie'nin resti işte tüm bu olaylardan sonra gerçekleşti. Antoine istemese de ona söz verdi ve bir daha uçmayacağını söyledi. Hatta yakınlarını araya sokarak bir ofis işi bulmaya bile çalıştı ama Marie ikna olmadığından mı, yoksa başka bir sebepten midir, bilinmez, birkaç ay geçmeden nişanı bozdu.

23 Aralık 1921'de askeri pilot lisansını almasına rağmen annesinin isteği üzerine bir ofis işi buldu ve kamyon satıcılığı yapmaya başladı ama pek başarılı olamadı. Bu zor günlerde en büyük teselliyi edebiyatta buluyordu, bütün acısını öykülere, şiirlere döküyor ve belki de kimseye söyleyemediklerini kâğıtlara anlatıyordu.

Çok değil bir yıl sonra, 1924'te, uçma merakını daha fazla kontrol edemediğinden yeniden uçaklara döndü. Fransız Havayolu Şirketi'ne (CAF) girdi ve Paris üzerinde yarımşar saatlik kısa uçuşlar yaparak hayatını sürdürmeye başladı. Düşük bir maaşı olsa da tek tesellisi istediği işi yapıyor olmasıydı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

Sonraki yıllarda farklı şirketlerle ve farklı rotalarda çalıştı, deneyimi arttıkça sorumluluğu da unvanı da artıyordu. Önce Toulouse-Dakar güzergâhında posta uçuşları yapmaya başladı, akabinde Güney Fas tarafındaki bir havaalanında yöneticilik görevine geçti. Bir süre sonra Aéropostale'in Arjantin müdürlüğüne atandı ve bu sebeple Buenos Aires'e taşınıp orada yaşamaya başladı.

Buenos Aires onun hayatına hiç beklemediği bir yerden dokundu. Arjantin sanat çevrelerinde ilgi uyandıran yazarlardan Consuelo Suncín ile bir toplantıda tanıştı ve ikili arasında başlayan ilişki 1931 yılında evlilikle noktalandı. Ne var ki ilişkileri sert iniş çıkışlarla doluydu, Antoine da bu ritme göre gelip gidiyor, eşinden kopmayı da onunla yaşamayı da beceremiyordu. Aslında bu, karşılıklı bir başarısızlıktı, birbirlerine iyi gelmedikleri hâlde aşkları devam ediyordu. Uzun süren tartışmalardan, verilen aralardan sonra boşanmak yerine birbirlerinden ayrı yaşama kararı aldılar. Evleri ayrıydı ama kalpleri yan yana atıyordu. Bu durum Antoine'ın ölümüne dek sürecekti.

ÖLÜME ÜÇ KALA

Yıl 1935'ti. Antoine, Paris-Saygon rotasında bir hız denemesi yapmak için hazırlıklara başladı. Bu deneme hem rekor kırıp uçuş zevkini katlamak hem de para kazanmak için bulunmaz bir nimetti. Yardımcısı André Prévot'yla birlikte derhâl çalışmaya başladı ama biraz fazla aceleciydi, uçağın bakımında, gerekli teçhizatta eksiklikler vardı. Yine de çok oralı olmadı.

29 Aralık'ta saat 07.01'i gösterdiğinde kalkış için hazırdı. Yakın arkadaşları Henry de Ségogne, Didier Daurat, Léon Werth ve Consuelo'nun eşliğinde motoru çalıştırdı ve Le Bourget Havaalanı'ndan yola çıktı. Çok dikkatli davransa da elinde olmayan bazı aksaklıklar baş gösterdi. 3.700 km katettikten sonra, 30 Aralık gecesinde beklenen gerçekleşti: Uçak saatte 270 km hızla Sahra Çölü'ne çakıldı.

Biliyor musun, insan üzgün olunca gün batımının tadına daha iyi varıyor.
Küçük Prens

Uçaktan sağ çıkmaları büyük bir mucize olsa da bundan sonra yaşayacakları ölümden beterdi. Yanlarında hiçbir iletişim cihazı yoktu, yeterli sıvıdan ve yiyecekten de mahrumdular. Üstüne üstlük nerede olduklarını, ne yöne gideceklerini dahi bilmiyorlardı. Yine de hareket etmeleri gerektiğini düşünerek yürümeye başladılar. Üç gün boyunca aç, susuz şekilde yürüdüler. Güneş tepelerinde öyle yakıcıydı ki susuz kaldıklarından dolayı (bir kaynağa göre) vücutları artık terlemiyordu bile. Sürekli halüsinasyon görüyor ve kurtarılmayı umuyorlardı ama umutları her geçen dakika enerjileri gibi tükeniyordu.

"Ve ben kendi durumumu düşünüyordum. Çöllerde yolunu yitirmiş, tehlikeler içindeydim. Kumlarla yıldızlar arasında dımdızlak, sonsuz bir sessizlik içinde, hayatımın kutuplarından uzaklarda kalmıştım. Biliyordum: Yarın hiçbir uçak artık beni bulamayacaktı. Mağripliler de canıma kıymazlarsa, onlara yeniden kavuşmak için kim bilir ne günler, ne geceler, ne aylar geçirecektim. Burada hiçbir şeye sahip değildim. Kumlarla yıldızlar arasında, sadece nefes alıp vermenin hazzını duyan, yolunu yitirmiş bir ölümlü kişiydim..."

Öleceklerine neredeyse emin ve yarı baygın şekilde üçüncü günü tamamlarlarken bir bedevi kervanına rastladılar. Bedeviler bu iki kazazedenin hâlini görünce hızla yardıma koştular ve atadan kalma birtakım yöntemlerle onları iyileştirmeye çalıştılar. Antoine ve André'nin şansları bir kez daha yüzlerine gülmüştü.

İşin diğer taraftaki yansıması da ilginçti: Paris'teki gazeteler bu kayba ön sayfalarında yer veriyor ve Antoine'ın nerede kaybolduğunu hatta hayatta olup olmadığını bile bilmiyorlardı. Günler sonra Antoine ortaya çıktığında gazeteler ona büyük bir ilgi gösterdi. O da olayı hem gazetelere anlattı hem de kitaplarında farklı şekillerde yazmaya başladı.

Yaşadığı en büyük kaza bu olsa da sağlığına kavuştuktan sonra uçaklardan yine de uzak duramadı. Kazanın sigorta primiyle 1936'da yeni bir uçak aldı: Simoun C635. 15 Şubat 1938'de Antoine ve André, Punta Arenas'a ulaşmak amacıyla New York'tan ayrıldılar. 5.500 km yol katederek yakıt ikmali için Guatemala'ya vardılar. Burada depo kapasitesiyle ilgili yaşa-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

"Dünya'nın bütün insanları en küçük Pasifik adasına yerleştirilebilir. Bunu büyüklere söyleseniz size inanmayacaklardır. Kendilerinin büyük yer kapladıkları kanısındadırlar çünkü. Kendilerini baobaplar kadar önemli görürler."

dıkları bir sorun neticesinde kalkış esnasında piste düştüler. Uçağın alev almaması tam bir mucize olarak görülürken ikisinin de vücudunda çokça kırık oluştu hatta Antoine bir aya yakın hastanede yatmak zorunda kaldı.

VE SAVAŞ YENİDEN BAŞLAR

Antoine I. Dünya Savaşı'na yaşı gereği katılmamıştı ama 1939'da çıkan II. Dünya Savaşı bütün Avrupa'yı kasıp kavurmaya başlayınca askerliğini yapmış olmasına rağmen Nazilere karşı keşif uçuşları için gönüllü oldu. Naziler Mayıs 1940'ta Fransa'yı işgal edince de ailesiyle beraber mecburen kaçtı ve Amerika'ya yerleşti.

Amerika'da eli kolu bağlı olmak ona zor geliyordu. Vatanı işgal altındaydı ve Naziler önlerine çıkan her yeri yakıp yıkarak ilerlemeye devam ediyordu. Antoine onlara karşı bir şeyler yapmak zorunda olduğunu hissediyordu ancak keşif uçuşları için sunduğu her başvuru geri çevriliyordu. Bunun en büyük sebebi yaşıydı. Amerika'daki keşif pilotları için 30 yaş sınırı vardı ama Antoine 43 yaşındaydı. Bir de buna geçirdiği uçak kazalarından kalma fiziksel yetersizlikler eklenince izin belgesini almak hepten imkânsızlaşıyordu. Ancak Antoine yine de yılmadı. Araya birilerini sokarak denemeye devam etti ve en sonunda uçuş iznini aldı. Yıl 1943'tü.

Bu tarihten sonra çeşitli uçuşlar gerçekleştirdi ancak 31 Temmuz 1944'teki görevinin son uçuşu olacağını kim tahmin edebilirdi ki! O sabah Antoine, Grenoble ve Annecy bölgelerinde bir keşif görevi için P38 tipi uçağın koltuğuna yerleşti ve 08.35'te Borgo üssünden havalandı. Ondan bir daha hiç kimse haber alamadı. Antoine çok sevdiği gökyüzünde bulutlara gömüldü.

Güneş Kralı'nın kaybolması kısa sürede Avrupa basınının gündemi hâline geldi. Antoine'ın tıpkı Sahra Çölü'ne düşüşünde olduğu gibi bir süre sonra çıkıp, geleceğini umarak bekledikler ama o ortaya çıkmadıkça umutlar yavaş yavaş tükendi ve birbirinden farklı iddialar türemeye başladı. Kimileri teknik birtakım arızalar yüzünden uçağın düştüğünü savunurken kimileri Antoine'ın intihar ettiğini ortaya attı. Hatta yıllar sonra, Alman bir pilot olan Horst Rippert, Antoine'ın uçağını vurmuş olabileceğini iddia etti. Uçakta kimin bulunduğunu seçemediğini ama bugüne kadar onun Antoine olmamasını umduğunu söyledi.

Bu iddiaların hangisi doğru, bilinmez fakat Antoine bir daha ortaya çıkmadı, cesedi dahi bulunamadı. 1998'de Jean-Claude Bianco adlı bir balıkçı, Marsilya'nın güneyinde yer alan Riou Adası yakınlarında balık ağına takılan ilginç bir künye buldu. Künyede Antoine de Saint-Exupéry yazıyordu.

Antoine'ın várisi ve Küçük Prens Vakfı Başkanı Olivier d'Agay bu olay üzerine BBC'ye şu açıklamayı yaptı:

"Küçük Prens kitabının sonunda ne oluyor? Küçük Prens kayboluyor. Öldü mü, yoksa gezegenine geri döndü mü? Bunu bilmiyoruz fakat bedeni artık burada değil. Antoine de Saint-Exupéry'nin başına gelen de tam olarak budur. Gizem, dün ya çapında olağanüstü bir başarı ya dönüşen Küçük Prens ile Saint-Exupéry'nin kitaba yazdığı son satırlar arasında başlıyor: 'Ölü gibi görüneceğim fakat bu doğru olmayacak.' Beden kayboldu. Nerede şimdi? Peki Saint-Exupéry nerede? Kendi gezegenine mi gitti?..

Öyle olağanüstü bir şey ki hiç kimse ilk duyduğunda inanmadı. Teknesiyle denize açılan Marsilyalı bir balıkçı, balık tutmak için denize bıraktığı ağlarına bir kolyenin takıldığını gördü. Kolyenin üzerinde yazan ismi gördüğünde kendi kendine 'Burada yazan isim de tıpkı benimki gibi Antoine,' dedi. Tam da bu noktada, Saint-Exupéry'nin várisleri olarak, kendi soruşturmamızı başlatmaya karar verdik."

Yapılan araştırmada künyenin Antoine'a ait olduğu resmileşti ve bunun üzerine başlayan arama çalışmalarında uçağın enkazına da rastlandı ama Antoine'ın cesedine dair hâlâ bir iz bulunamadı.

SAINT-EXUPÉRY EDEBİYATI

Antoine her ne kadar sanat, edebiyatla iç içe büyümüş olsa da onu ciddi anlamda yazarlığa iten temel nedenlerden biri nişanlısı Marie Louise Lévêque de Vilmorin'le olan ilişkilerinin sona ermesiydi. Bir de buna geçirdiği uçak kazası eklenince hayatındaki boşluk hepten büyüdü. O da belki yıllardır içinde gezdirdiği hikâyeleri derleyip toparlayarak romanlaştırmaya karar verdi.

Bu yöndeki ilk çabası "L'aviateur" adlı öyküyü doğurdu. "L'aviateur" ("Pilot"), 1926'da *Le Navire d'argent* adlı dergide yayımlandı. Burjuva ahlakının yarattığı boşluktan kaçmaya çalışan bir havacının konu edildiği bu öyküde kendi hayatına ve kayıplarına dair de çokça anekdot vardı. (*Güney Postası*'nın ilk hâli olduğu da söylenir.)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

Antoine'ın edebiyatını değerlendirdiğimizde, genel olarak bütün eserlerinin kendi hayatından çok önemli parçalar içerdiğini görmek işten bile değil. Yine bu yönde ilk kitabı olan *Courrier sud* (*Güney Postası*) 1929'da yayımlandı. Sahrada bir havacının yaşadıklarını anlatan *Güney Postası* 1937'de Pierre Billon tarafından sinemaya uyarlandı. İkinci romanı *Vol de nuit* (*Gece Uçuşu*) 1931 yılında yayımlandı. O yıllarda iş icabı Buenos Aires'te yaşayan Antoine, Consuelo Suncín ile yeni evlenmişti. *Gece Uçuşu*'nu Buenos Aires'te yazdı. Üstüne üstlük yine o günlerde tanıştığı André Gide henüz el yazması şeklinde olan romanı okumuş ve çok beğenmiş, basıldığında yazmayı teklif ettiği ön sözde şöyle demişti:

"Eğer ki bunları yazarın kıvrak zekâsının bir ürünü olarak kabul edersek bu hikâyeler onları okuyan gerçek maceracıların ve savaşçıların yüzünde bir gülümseme belirmesine neden olmuştur. Bu kitaba sadece edebi bir değeri olduğu için değil, aynı zamanda bir belge niteliği taşıdığı için de hayranlık duyuyorum."

Gece Uçuşu, 1931'de Femina Ödülü'nün sahibi oldu ve ilk romanı *Güney Postası* gibi -1933'te David O. Selznick tarafından- sinemaya uyarlandı.

Sonra sırayla diğerleri geldi: *Terre des hommes* (*İnsanların Dünyası*) 1939, *Pilote de guerre* (*Savaş Pilotu*) 1942, *Le Petit Prince* (*Küçük Prens*) 1943, *Lettre à un otage* (*Bir Rehineye Mektup*) 1943, *Citadelle* (*Çölün Bilgeliği*/*Kale*) 1948, *Carnets* (*Notlar*) 1953...

HOŞ GELDİN KÜÇÜK PRENS

Her ne kadar çocuk kitabı olarak değerlendirilse de aslında büyükler için de yazılmış fantastik, felsefi bir roman olan *Küçük Prens* 27 bölümden oluşmaktadır. Ayrıca bizzat Antoine'ın çizimlerinden oluşan 46 resim de romanda mevcuttur.

Tahsin Yücel'in belirttiğine göre aslında romanın ham versiyonu bin sayfaya yakınmış. Antoine günlerce, gecelerce üzerinde çalıştığı romanını (tabiri caizse) sile sile yazmış. Yani kitabı yazılacak değil çıkarılacak bir şey kalmadığında tamamlamış. *Küçük Prens*'in bu denli etkileyici olmasının esas sebebi bu olsa gerek.

Tabii, silerek yazma fikri sadece metin için geçerli değildi. Antoine çizimlerine de aynı hassasiyetle yaklaştı. 46 resme gönlü razı gelse de en az bir o kadarını buruşturup attı. (Bu taslaklardan bazıları internette mevcut. Orijinal el yazması ise New York'taki Pierpont Morgan Library'de sergilenmektedir.)

Antoine bu kitabı Amerika'dayken kaleme aldı. 1942 yazında, Long Island'a yerleşme fikrinden önce, Connecticut'ta kiraladığı evde çalışmaya başladı. Özellikle hava kararıdıktan sonra bol kahveli ve bol sigaralı saatler geçirdiği masasına otururdu ve tavsiyelerini almak için geçenin köründe arkadaşlarını aramaktan çekinmedi. Masasında uyuyakalarak, sabahladığı gecelerden sonra *Küçük Prens* 6 Nisan 1943'te Reynal & Hitchcock tarafından İngilizce ve Fransızca olarak yayımlandı. Antoine kitabın Fransızca baskısını görecek kadar bile yaşayamadı. Fransa'nın köklü yayıncılarından olan Gallimard, 1946 Nisanında kitabı yayımlamaya ancak fırsat buldu. Yaklaşık iki ayda 10 binden fazla kopya satıldı. Küçük Prens'in tüm dünyayı sarıp sarmalayacağı daha o günlerden belliydi yani.

Şimdi romanın konusunu kabaca hatırlayalım:

Kitabın anlatıcısı olan pilot büyük bir kaza geçirmiş ve Sahra Çölü'ne düşmüştür. Bir yandan sıcakla boğuşup, susuzluktan ölmemeye çalışırken, bir yandan da *"okyanusun ortasında sahilyla kalakalmış bir denizciden bile daha çok yalnız"* hâldeyken uyuyakalır. O an küçük bir çocuk çıkar karşısına ve kendisine bir koyun çizmesini ister. Pilot şaşkın şaşkın bakarken isminin Küçük Prens olduğunu öğrendiği bu çocuğun hikâyesini dinlemeye başlar.

Küçük Prens aslında Dünya'dan değildir, Asteroit B-612 adlı gezegenden gelmektedir. Bu gezegende tek başına yaşamaktadır. Çok sevdiği kibirli gülüyle ve sürekli ilgilenmek zorunda olduğu baobaplarla uğraşmaktadır. Tabii, bunların yanı sıra gezeninin güzel tarafları da yok değildir, mesela oturduğu sandalyesini hafifçe oynatarak güneşin batışını sürekli izleme lüksüne sahiptir.

Küçük Prens çiçeğiyle ilgili sorunlardan dolayı B-612'den ayrıldıktan sonra, Dünya'ya gelmeden sırayla altı tane asteroide uğrar ve uğradığı her asteroitte farklı bir insanla karşılaşır. Bunlar sırasıyla 325, 326, 327, 328, 329, 330 numaralı asteroitlerdir.

İlkinde bir kral yaşamaktadır. Küçük Prens'i görünce sonunda krallık edebilecek birini bulduğuna sevinir. İkincisinde kendini beğenmiş bir adam vardır. "Ah, işte, bir hayranım geliyor!" diye karşılar onu. Üçüncüde ise bir ayyaşla karşılaşır. Sürekli içmesinden ötürü yaşadığı utancı unutmak için sürekli içer. Dördüncü asteroitte bir iş insanı vardır. O kadar çok ve boş yere çalışır ki yaptığı işin bir kıymeti kalmaz. Beşinci asteroitte bir fenerci yaşamaktadır. Ancak bu asteroit çok küçük olduğundan gece gündüz, her dakika değişmektedir. Fenerci de bu nedenle feneri sürekli yakıp söndürmektedir. Altıncı ve son gezegende bir coğrafyacıyla karşılaşır Küçük Prens. Gezginlerden şikâyet eden coğrafyacı, Küçük Prens'i Dünya'ya gitmesi yönünde teşvik eder, o da böylelikle Dünya'ya gelir.

"Dünya öyle sıradan bir gezegen değildir. Orada (zenci kralları da atlamadan) tam 111 kral, 7.000 coğrafyacı, 900.000 iş adamı, 7.500.000 ayyaş, 311.000.000 kendini beğenmiş insan yaşar; 2.000.000.000 insan yanı."

Dünya'da ilk karşılaştığı hayvanlar bir yılanla tilkidir. Akabinde de güller, bir demir yolu makasçısı ve susuz-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Sözgelimi sen benim için şimdi yüz binlerce oğlan çocuğundan birisin. Ne senin bana bir gereksinmen var ne de benim sana. Ben de senin için yüz binlerce tilkiden biriyim. Ama beni evcilleştirirsen birbirimize gereksinme duyarız. Sen benim için dünyada bir tane olursun, ben de senin için."

luk giderici haplar satan bir tüccar çıkar karşısına. Pilotla karşılaşması da işte tüm bunlardan sonra olur.

Küçük Prens ve pilot sohbet ede ede yakın dost olurlar. Ne var ki Küçük Prens gülüne kavuşmak için gezegenine dönmek ister. Aşktır bu. Öyle veya böyle aşktır. Küçük Prens'in gidişinden sonra pilot uçağını tamir eder ve biricik dostunu asla unutmaz.

BÜYÜMENİN CEHENNEMİ

Küçük Prens'in farklı bir kitap olduğu daha ithaf kısmında kendini belli eder. Şöyle yazar Antoine:

Léon Werth'e...

Bu kitabı bir büyüğe sunuyor olmamdan dolayı çocuk okurlarımın beni hoş görmelerini dilerim. Bunu yapmamın çok ciddi bir nedeni var: O, benim dünyadaki en iyi arkadaşım. İkinci nedenim de şu: Bu adam her şeyi anlıyor, çocuk kitaplarını bile. Üçüncü bir nedenim daha var: Fransa'da yaşıyor şu anda, aç ve üşüyor. Biraz yüreğinin ısıtılması ona iyi gelir. Eğer bütün bu nedenler size yeterli gelmiyorsa, o zaman ben de bu kitabı onun çocukluğuna armağan ederim.

Bütün büyüklerin bir zamanlar çocuk olduğunu biliyoruz; pek azı bunu hatırlasa da... Neyse, sunuşumu böyle değiştiriyorum:

"Léon Werth'in çocukluğuna..."

Peki kim bu Léon Werth? 17 Şubat 1878'de doğan yazar, sanat eleştirmeni ve aktivist Léon, savaş karşıtlığıyla da nam salmış bir aydındı. Antoine'a dostluğun yanı sıra abilik de yapmış olan Léon, hem Yahudi olmasından hem de karşıt fikirlerinden dolayı çokça yalnızlaştırılmış, kitaplarının basımı zorlaştırılmış, ekonomik yönden de âdeta hapsedilmişti. Ancak kendinden hiç ödün vermedi, gerçeği aramaya, yazmaya ve sorgulamaya devam etti. Antoine'ı etkileyen şeylerden biri de zaten buydu.

İki dost birbirlerine sürekli destek olsalar da zorluklar yakalarını bırakmadı. Ta ki birinden biri ölene kadar... Antoine, Léon'a sadece *Küçük Prens*'te değil *Bir Rehineye Mektuplar*'da da yer verdi. Aslında işin özü şöyleydi: Antoine bu kitabı o günlerde Jura bölgesine sığınan Léon'un yeni romanına bir ön söz olarak yazmıştı. Ne var ki roman yayımlanmadı. Antoine da metni değiştirip, dönüştürerek, "rehine" fikrini Léon'dan çıkarıp bütün bir Fransız halkını simgeler duruma getirdi ki o günlerde Fransa Nazi işgali altındaydı.

İşte bu ithafın ardında yatan şey budur: Büyük bir sevgi, arkadaşlık ve fikirleri uğruna yitip giden bir hayat...

Küçük Prens'i *Küçük Prens* yapan durumlara baktığımızda karşımıza ilk çıkan şey -tıpkı ithaf kısmında da rastladığımız gibi- bir büyükler-küçükler kıyaslamasıdır. Dahası büyüklerin dünyasına bir çocuk gözünden bakılması ve böylelikle açığa çıkan yabancılaşmayla topluma birtakım eleştiriler yöneltilmesidir.

Çocuk, büyüğün dünyasına yabancıdır; tabiri caizse bu dünyaya dışarıdan, sonradan dâhil olur. Küçük Prens sadece yaşı itibarıyla değil başka bir gezegenden gelmesiyle de bu yabancılığını temellendirir. Onun Dünya'ya gelişini bir doğum olarak da düşünebiliriz tabii.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Her neresinden bakarsak bakalım sonuç hep aynıdır: Büyükler ezbere yaşarlar, hayal gücünden yoksundurlar, onlara *"her şeyi tek tek açıklamak gerekir hep"*.

Küçük Prens'in Dünya'ya gelmeden önce uğradığı altı gezegendeki büyüklük temsilleri de bu nedenle önemlidir: kral, kendini beğenmiş adam, ayyaş, iş insanı, fenerci, coğrafyacı. Bu özellikler büyüklerin tutuldukları birer hastalıkmışçasına onları ele geçirmiştir. Zaten Küçük Prens'in sürekli sorular sorarak onların içine düştükleri tuhaf, absürt döngüyü okurlara sunması bundandır. Hepsi çok önemli şeyler yaptıklarına inansa da dışarıdan bakan göz onların bütün abukluğunu anlamamıza yeter.

Zaten Küçük Prens'in onca yeri dolaşıp onca canlıyla karşılaştıktan sonra pilotla dostluk kurmasını sağlayan şey de ikilinin benzer bakış açılarına sahip olmalarıdır. Bir yorum da burada saklıdır. Küçük Prens'in aslında Antoine'ın çocukluğunun bir temsili olduğu düşünülür çünkü o da ablasının kendisine taktığı isim gibi sapsarı saçlara sahiptir, âdeta bir Güneş Kralı'dır. Yani Antoine Sahra Çölü'nün ortasında, hiçliğin kucağında çocukluğuyla sohbet ederken bir yandan da kendi hayatı üzerinden bir toplum eleştirisi kurar ve aslında en yakın dostunun kendi çocukluğu olduğunun altını çizer.

Antoine'ın eserlerinin çokça biyografik özellikler taşıdığını söylemiştik. *Küçük Prens*'i oluşturan koşullar da öyledir. 1935'te, saatte 270 km hızla Sahra Çölü'ne çakıldığında yaptığı o üç günlük ölüm kalım savaşında -kim bilir- belki de Küçük Prens'i gerçekten görmüş ve halüsinatif bir hâlde onunla konuşmuştu.

Kitabın bir diğer dikkat çeken tarafı Küçük Prens'in gülle kurduğu ilişkidir. (Bir kısım yorumcular gülün Antoine'ın eşi Consuelo Suncin'in temsili olduğunu iddia ederler.) Gülüyle sürekli sorun yaşayan Küçük Prens ne ondan tam olarak vazgeçebilir ne de onunla sağlıklı bir diyalog tutturabilir. Kitabın başlangıcı onunla ilgili olduğu gibi finali de hep güle kavuşmaya yöneliktir:

Kederliydim ama onlara, "Yorgunum," dedim.
Küçük Prens

"Tabii, seni çok seviyorum," diye konuşmaya başladı çiçek. "Bunu şimdiye dek sana belirtmemiş olmam benim hatam. Aslında bu da önemli değil. Ama sen... Sen de benim kadar aptalca davrandın. Mutlu olmaya çalış. Fanusu da istemem."

"Ama rüzgâr..."

"Soğuk algınlığım o kadar kötü değil. Gecenin serinliği iyi gelir bana. Çiçeğim ben."

...

Bunları söyledikten sonra Küçük Prens'e dört tanecik dikenini gösterdi. Sonra da "Haydi, sallanma. Gitmeye karar vermiştin. Git!" dedi.

Çok gururluydu. Ağladığını görmesini istemiyordu Küçük Prens'in...

Küçük Prens'in ilişki kurduğu canlılardan bir diğeri de tilkidir. Çocuk kitaplarında genelde kötü kalpli ve zararlı bir canlı olarak karakterize edilen tilki, *Küçük Prens*'te oldukça sıradan ve dertli bir temsille karşımıza çıkar.

Zaten Küçük Prens'in tilkiyle olan sohbeti, dostluk ve sevgi üzerine söyledikleri hayli manidardır. Tilki, arkadaş olup oynamaları için kendisini evcilleştirmesi gerektiğini ve evcilleştirmenin de onu tüm dünyadan farklı ve ayrı bir yerde tutmak olduğunu söyleyince Küçük Prens'in aklına direkt gülü gelir, ***"Bir çiçek var... Galiba o beni evcilleştirdi..."*** der.

"İnsanların artık anlamaya zamanları yok. Dükkânlardan her istediklerini satın alıyorlar. Ama dostluk satılan bir dükkân olmadığı için dostları yok. Eğer dost istiyorsan beni evcilleştir."

Son kertede *Küçük Prens* on yılları aşan ömrü boyunca çokça okundu, sinemaya, tiyatroya uyarlandı, üzerine yazılar yazıldı; görünen o ki daha da okunmaya, izlenmeye, yazılmaya devam edecek.

Aslında her insanın zaman zaman pilot olduğu ve kendi çölünde kaybolduğu anlar vardır. Susuzluktan ölmemek için uçağı bir an önce tamir edip, yola koyulmanın hayalini kurarken Küçük Prens'i görmek, onunla sohbet etmek, dahası Küçük Prens olmak ve Dünya'ya oradan bakmak bir zihniyet meselesidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

RÖPORTAJ VEREMEDEN HAYATINI KAYBEDEN BİR YAZARLA RÖPORTAJ YAPMAK

Yayımlandığı dönemden bu yana etkisi büyüyen, kuşaktan kuşağa yayılarak her dilden, her renkten insanı büyüsüne katmayı başaran *Küçük Prens*'in erken yaşta hayatını kaybeden yazarı Antoine de Saint-Exupéry ile hayalî bir röportaj yaptık. Bu hayalî röportajda yazarın uçma tutkusundan ve insanlığa olan inancından bahsettik.

İlk olarak sizden başlayalım. Nereden geldi uçma tutkusu?

Bu sorunun üzerine ben de çok düşündüm. Küçüklüğümde evimizin yakınında yer alan havaalanından ve benim bu havaalanına gidip uçakları izlediğimden söz edilir hep ama mesele bu kadar basit değil. Evet, uçaklar teknik olarak ilgimi çekiyordu, kendimi kokpitte hayal ediyordum fakat uçakların bir başka büyüsü vardı.

Neydi o büyü?

Ben dört yaşımdayken babamı kaybettim. Ardından kardeşim vefat etti. Ailem günden güne yoksullaştı ve sorunlu bir çocukluk geçirdim. Hayata, insanlara, bir çocuk olarak derslere ilgimi kaybettim. Uçaklarla tam da bu dönemde tanıştım. Benim için uçmak yer çekimine meydan okumak, bu dünyanın acılarından, kederinden ve mutsuzluğundan kaçıp kurtulmak demekti.

Ama, yine de ilk gençliğinizde pilotluk eğitimi almıyorsunuz.

Bunun tek sebebi var: Geçim kaygısı. Aileme destek olmam gerekiyordu. Bu yüzden mimarlık eğitimi almaya niyetlendim ama bitiremedim. Askere gitmek zorunda kaldım. Bu arada da hava kuvvetlerinde teknisyen olarak görev yaptım.

Hava kuvvetlerini kendiniz mi tercih ettiniz?

Tamamen tesadüf... Aynı süreçte pilotluk eğitimi de aldım. Gökyüzü beni çağırıyordu. (Gülüyor.)

Yazma eylemi ne zaman başladı?

Çocukluğumdan beri bir şeyler karalıyordum. Askerlik sonrası -yine ailemin isteğiyle- sivil hayata döndüm ve benimle çok da alakası olmayan bir iş yapmaya, kamyon satmaya başladım. O dönemde düşünecek çok vaktim oldu ve profesyonel olarak yazmaya karar verdim.

***Küçük Prens* bu dönemde mi ortaya çıktı?**

Hayır, o çok daha sonra... 26 yaşımdayken bir kargo uçağında uçmaya başladım. Dedim ya, gökyüzü beni çağırıyordu. (Gülüyor.) O tarihten on sene sonra uçağımla Afrika'da çöle zorunlu iniş yaptım. Geceli gündüzlü üç kaotik günden sonra bir bedevi tarafından bulundum. *Küçük Prens* bu üç günün bana bir hediyesidir.

Kitapta insanlığa duyulan inancın yitirildiği, insanın evreni daha kötü bir hâle getirdiği hissediliyor. Bu durum sizin o üç günde kurtulamayacağınızı, artık öleceğinizi düşünmenizle mi alakalı?

Öyle bir durumda her insan başına gelebileceklerin en kötüsünü düşünür elbette ama ben kitapla ilgili olarak sizinle aynı hissiyatta değilim. İnsanlığa inancını yitiren bir yazar böyle bir metin yazmaz. Hatta hiçbir şey yazmaya çalışmaz. Çünkü yazmak başlı başına bir inanç, bir irade meselesidir. Yazarın metnini açıklamasını pek doğru bulmasam da şunu söyleyebilirim: Orada insanın içinde yatan iyiliği arayan biri var. Arıyor, bulmaya çalışıyor ve denemeye devam ediyor. Takdir okurun ama *Küçük Prens*'te bir inanç yitimi söz konusu değil.

Söz okurdan açılmışken... Kitabın bu denli sevileceğini, aradan bunca yıl geçmiş olmasına rağmen milyonlarca satabileceğini düşünmüş müydünüz?

Tabii ki hayır, bunu kim düşünebilir ki! İnsanların kendilerini eleştiren bir metni bu denli sahiplenmesi çok şaşırtıcı. Bu bir furya mı diye düşündüğüm çok oldu ama kuşaklar geçtikçe etkisi günden güne büyüdü. Yine de insanların *Küçük Prens*'i yeteri kadar anladığını düşünmü-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Saint-Exupéry

yorum. Aksi hâlde bunca zulüm, açlık, savaş, kibir ve riya olmazdı. Öyle değil mi?

Aynı durum sizin için de geçerli değil mi? *Küçük Prens*'i kaleme alan kişi olmanıza rağmen savaş pilotu olarak görev yaptınız ve yaşamınızı yitirdiğinizde savaştaydınız. Bu bir paradoks değil mi?

Aynı şey değil. Naziler tüm insanlığı tehdit ediyordu ve artık barışçıl bir yolun kapalı olduğu görünüyordu. Ben üzerime düşeni yaptım ve kesinlikle bundan pişman değilim.

***Küçük Prens*'te kendi çizimlerinize yer vermenizin sebebi neydi?**

Bunun kişisel bir karşılığı var aslında. İçsel bir serüvenin dışa vurumuydu o. Yoksa bir yazarın karakterini betimlemesi, kaşıyla, gözüyle resmetmesi çok da makul bir davranış değil.

Mimarlık eğitiminizin çizim yeteneğinizi etkilediği düşünülebilir mi?

Belki de… Ama uzun uzadıya bir uğraşım olmadı o dönem. Ben içimden geldiği gibi, anlık olarak zihnimde canlanan Küçük Prens'i resmettim sadece. Bu denli bir imaja, taşınabilir, satılabilir bir imgeye dönüşeceğini bilseydim bunu yapmazdım. En güzeli herkesin kendi Küçük Prens'ini yaratması…

Peki, teşekkür ederim...

Ben teşekkür ederim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

KÜÇÜK PRENS'İN SON ZİYARETİ

Gezegen gezegen dolaşan Küçük Prens'in yolu bugünlerde yeniden dünyamıza düşseydi... Yerküreyi yüzlerce parçaya bölen kralları, toprağın altını oyup üstüne katan multimilyonerleri, binbir yüzlü politikacıları tanısa 325 numaralı asteroitte yaşayan yalnız kralın eteklerini öpmeye kalkmaz mıydı?

Ne diyordu yalnız kral esnemesini tutamayan Küçük Prens'e:

"Öyleyse esnemeni buyuruyorum!"

Küçük Prens utanarak cevap veriyordu:

"Korkarım artık esneyemeyeceğim."

"Öyleyse bazen esne..." diye karşılık veriyordu kral, *"... bazen de..."*

Yalnız kral herkesten verebileceği kadarını isteyecek kadar sağduyuluydu. Oysa bizim doymak bilmeyen kralarımız artık buyurmaya dahi ihtiyaç duymuyordu. Buyruğun kendisi hâline gelmiştik çünkü. Yaşamımız "Otur!", "Kalk!"lardan ibaretti. Oturup kalkmayı öyle benimsemiştik ki istersek yürüyüp koşabileceğimizi, istersek şarkı söyleyip dans edebileceğimizi söyleyen Küçük Prenslerimizden nefret ediyorduk. İnsanca yaşamak için ölümüne çalışmamız, fark edilmek için hareketsiz kalmamız, sesimizin duyulması için susmamız gerektiğine inandırılmıştık. Kendi gezegenimizde gönüllü kölelerdik ve köleliği artık bir lütuf olarak görüyorduk.

Bu amaç uğruna nice Küçük Prensler öldürülmüştü. Bütün kötülüklerin sebebi Küçük Prensler değil miydi zaten? Yaşarken de başa belaydılar ölürken de hatta öldükten sonra bile... Krallarımız bir gün düşüncelerimize nüfuz etmeyi öğrenirse Küçük Prensleri anılarımızdan dahi silmek isteyecekti. Kötü örneğin ölüsü, dirisi olmaz, görüldüğü yerde başı ezile!

"Bir generale kelebek gibi çiçekten çiçeğe uçmasını ya da bir trajedi yazmasını ya da martı olmasını buyursaydım, o general de aldığı buyruğu yerine getirmeseydi suç kimde olurdu?" diye soruyordu yalnız kral.

Küçük Prens *"Majestelerinde olurdu."* diye cevaplıyordu.

"Tamam." diyen kralın sorumluluğu üstlendiği yetmiyordu, bir de Küçük Prens'e bakanlık teklif ediyordu. Hem de adalet bakanlığı!

"Ama burada yargılanacak kimse yok ki!" diye itiraz ediyordu Küçük Prens.

"O zaman sen de kendini yargılarsın."

Ah, Küçük Prens, ah! Karşılaştığın tek hükümdar kendini yargılayabilmenin öneminden bahsediyorken biz seni dünyamızda nasıl koruyalım? İlk adımda topuklamazsan eğer burada daha nelerle karşılaşacaksın nelerle... Yargılanmayan, muhtemelen asla yargılanmayacak olan suçlular dışarıda gezerken haksızca yargılanan, bazen yargılanma şansı dahi bulamayan suçsuzların parmaklıkların ardında olduğunu göreceksin. Adalet arayan nice sağlar, nice ölüler varken, en azılı suçluları sırça köşklerden yargı dağıtırken bulacaksın. Yalnız krala bir sor bakalım böyle bir adalete seni bakan atamak ister miymiş?

"Hiç sanmam." deyip burun kıvırdı Küçük Prens.

Madem konu açıldı, biraz da kanunlardan bahsedelim. Güçlü kökleriyle gezegenini tehdit eden baobaplardan şikâyet ediyordun ya... Bizim ormanlarımız öyle değil Küçük Prens. Bu gezegendeki ormanlar bütün canlılara hayat veriyor. Burada *"dünyaya orman denir"* aslında ama bazıları bu bariz gerçeği görmek istemiyor. Günümüzde kanunlar ormanları değil ormanları kocaman, metal canavarlarla tarumar edenleri koruyor.

Kralın pelerini bütün gezegeni kaplıyordu hani, şöyle köşesinden katlayıp kıvrılıvermiştin yere. Hiç değilse yalnız kral kendi gezegenindeydi, hiç değilse sana ufak da olsa bir yer açacak kadar misafirperverdi.

Hatırlıyorsundur belki: İlk ziyaretinde burada iki milyar insan yaşıyordu. Dünyanın bütün insanları en küçük Pasifik adasına bile sığabiliyordu. O zamandan bu yana tam dört kat çoğaldık, Dünya'nın dört bir yanını tıklım tıklım doldurduk. Yetmedi, gezegenin gerçek sahiplerini yerinden ettik. Toprağı oyduk, dağları deldik, vadileri patlattık, denizleri doldurduk, nehirleri boşalttık, okyanusları zehirledik, buzulları erittik... Yerküreyi baştan sona beton pelerinlerle çevreledik.

Gezegenimizin iç karartıcı öyküsünden bunalan Küçük Prens ofladı, pufladı, sarı atkısını boynundan çıkardı.

Sıcakladın, değil mi Küçük Prens? Daha dur, en sıcak yaz gelmedi henüz. Azla yetinmeyi bilmeyenler gezegenimizi pişirmekle meşgul. Bir yandan sular sel olup akarken bir yandan da göller, nehirler kuruyor, senin yaşında çocuklar susuzluktan ölüyor. Suyu bile satmaya çalışanlar var burada, havanın, toprağın, derelerin, vadilerin bile pazarlığını yapmaya kalkanlar... *"Herkese ait olanın, kimseye ait olamadığını"* unutturmaya çalışıyorlar bize. Çocuklarımıza ormanın öğretisini unutturduk, betonun kaskatı öğretisini aşıladık. Ne var ne yoksa insanlaştırdık, her şeyi kendimize benzettik. Kedileri, köpekleri, kanatları özgürlükle eş değer kuşları bile...

"Pareidolia..." diye mırıldandı Küçük Prens.

Cahilliğimize verip bizi mazur gör Küçük Prens. Pareidolia da ne ola ki?

"Bir hastalıktır pareidolia. Bir şeyi, aslında olmadığı bir başka şeye benzetme hastalığı."

Dünyada yeterince insan, yeterince hastalık var. Dağ, dağ olarak; taş, taş olarak kalmalı. Öyle değil mi? Yer yerinde, gök göğünde güzel.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Sanat Yapıtı

"Hm hm..." diye onayladı Küçük Prens.

Yıldızları yakından tanıyordu Küçük Prens. Doğuşlarını, patlayışlarını, sönüşlerini... O görkemli süpernovaları, milyon kilometre uzunluğundaki sütunlarını kâinatın. Evrenin büyüleyici olduğu kadar korkunç bir yer olduğunu görmüştü. Gezegenimiz bu kargaşadan nasibini alıyor olamaz mıydı? Belki de suç bizde değil, yaşamı düzensizliğe kodlayan tanrıdaydı? Ufacık bir kürenin üzerinde birbirimizi yiyorsak böyle... Bayıldığımızdan değil, kaçınılmaz olduğu içindi.

Çok da emin olma Küçük Prens. Bahsettiğin kargaşa insana tuhaf bir beceri de bahşetmiş. İrade diyoruz biz buna. Yeri geliyor, kendimizi imkânsızlıklar için feda ediyor yeri geliyor, yok olacağımızı bile bile hareketsiz kalmayı tercih ediyoruz. Hepimiz küçük tanrılarız aslında, yaptığımız seçimler yaşamın temellerine etki ediyor. İstersek, gerçekten istersek eğer yaşadığımız yeri cennete çevirebilecek güce sahibiz.

Küçük Prens omuz silkip *"Hâlâ neyi bekliyorsunuz o zaman?"* diye sordu.

Godot'nun gelmesini... Yıldızların sönmesini... Dünya'nın ölmesini... Beklenecek bir şey kalmamasını belki de!

"Daha çok beklersiniz öyleyse..."

Haklısın Küçük Prens. Dün de bekliyorduk, bugün de bekliyoruz, yarın da beklemeye devam edeceğiz belli ki. Geçmişimiz geleceğimizin, yapmadıklarımız yapmayacaklarımızın teminatıdır. O kadar büyük acılar gördük ki dönüp geriye bakmaktan ödümüz kopuyor. Hiçbir şey olmamış gibi yapmak, yaşanmamış gibi davranmaksa zehirliyor bizi. Beklemekle geçen her saniyede kopkoyu, ağdalı bir gölge karışıyor kanımıza.

"Bu kadarı da fazla artık!" diyerek araya girdi yalnız kral. Uzaktan ve derinden geliyordu sesi. *"Karamsar geçmişinizle küçük bir çocuğun hayallerini yıkmanıza izin veremem. Susmanızı buyuruyorum!"*

Kusura bakma yalnız kral ama biz alışkınız susmamızın buyurulmasına. Bırak da bir içimizi dökelim yahu!

"Hmm... Öyleyse konuşmanızı buyuruyorum."

Geçmişin karanlığına dalmaktan, gölgemizle yüzleşmekten başka çaremiz yok. Yaralarımız da köklerimiz de o karanlığın içinde. Elimizi en derine daldırıp balçığa bulayacağız. Yaralarımızı deşeceğiz kanata kanata, içlerinden oluk oluk irin akacak. Biraz kirlenecek üstümüz başımız belki ama iyileşeceğiz. Köklerimizi bir yakaladık mı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

bırakmayacağız. En bereketli topraklara yeniden gömeceğiz kendimizi. Gün gelecek, tohumlar saçacağız. Daha da geç olmadan, zaman sel olup, bizi elimizde bir tasla susuz bırakmadan.

"*Sizin daha yapacak çok işiniz var belli ki!*" dedi Küçük Prens. "*En iyisi kalkıp gitmeli.*"

Kırk yılın başında derdimizi anlatacak birini bulmuşken bırakır mıyız hiç? Büyüklerin gözü kör, kulağı sağır, dimağı kapalı, aynı dünyayı paylaşsak da yabancısız birbirimize. Başka bir gezegenden gelen bir çocuk tarafından anlaşılmayı ummaktan başka çaremiz yok.

"*Bekçi beni bekliyor...*" diye karşı çıktı Küçük Prens, "*... ona verdiğim sözü tutmak zorundayım.*"

Hiç değilse kendisine eşlik edelim dedik ama Küçük Prens kabul etmedi.

"*Orası görüp görebileceğiniz en küçük gezegen. Bekçi tek başına zor sığıyor.*"

Neyse ki gitmeden önce biraz da bekçiden bahsetmesi için ikna edebildik Küçük Prens'i.

Bekçiyi krala göre daha az gülünç buluyordu Küçük Prens. Yaptıklarının birilerine hizmet eden bir tarafı vardı hiç değilse. Sadece kendini değil başkalarını da düşünüyordu: Parlamak isteyen yıldızları, uyanabilmek için ışığa ihtiyaç duyan çiçekleri...

Yine de tuhaf mıydı? Pekâlâ tuhaftı.

Bekçi gece olunca feneri yakıyor, gündüz olunca kapıyordu. Bu sayede gezegeni hiç ışıksız bırakmıyordu. Ama gezegen her yıl daha hızlı dönüyor, haftalar, aylar bir güne sığıveriyordu. Feneri bir yakıp bir söndürmekten uykusuz kalıyordu bekçi. Ama hiçbir güç onu işini yapmaktan alıkoyamıyordu.

"*Yönetmelik böyle!*" diyordu bekçi alnını silerken.

Küçük Prens bir türlü anlayamıyordu. "*O zamandan bu yana yönetmelik değişti mi?*" diye soruyordu.

"*Değişmedi...*" diye cevaplıyordu bekçi. "*En kötü tarafı da bu ya. Hayatta en sevdiğim şey uyumaktır. Ama bırak uyumayı, dinlenmeye bile bir saniyecik vaktim yok. Lanet bir iş bu benimkisi.*"

Anlaşılan birileri çalışmak, birileri buyurmak için doğuyordu. Burada da durum hiç farklı değil Küçük Prens. Belki inanmayacaksın ama son ziyaretinden bu yana burada değişen pek bir şey yok. Daha doğrusu, tıpkı bekçinin gezeginde olduğu gibi, etrafımızda her an her şey değişse de biz değişmemekte ısrar ediyoruz. Değişmezlik inadının tıpkı bekçiyi olduğu gibi bizi de yavaş yavaş öldürdüğünün farkında değiliz. Kargaşanın içinde kendimize kör topal bir yol tutturduk diye, bu yolda bizi hayatta tutan bir şeyler var diye yolumuzdan asla vazgeçmemeye ant içmişiz sanki. Farklılıklara o kadar düşmanız ki bütün çiçekler gül, bütün güller kırmızı olsun istiyoruz.

Oysa hayat, hayatta olmaktan fazlası değil midir? Renkleri, gökkuşakları, inişleri çıkışları, düzlükleri, yamaçlarıyla... Bütün yollar söylendiği gibi Bağdat'a çıksaydı kim yolculuk etmek isterdi ki? Nehirleri ilgi çekici bulmamızın esas sebebi hiçbir zaman aynı suda yıkanmayacak olmak değil midir?

"*Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir, derler.*" dedi Küçük Prens bilmiş bilmiş. Boyundan büyük laflar ediyordu sa da doğru noktaya parmak basmıştı. "*Öyleyse günün birinde değişmezliğiniz de değişecek demektir.*"

Değişimi beklerken delirmezsek tabii! Gerçi delirmek de işimizi görebilir. Bir delirebilsek biz de rahatlayacağız belki.

"*İtiraf edeyim...*" diye devam etti Küçük Prens, "*... size hayran olmakla acımak arasında gidip geliyorum.*"

Hakkın var Küçük Prens. Biz de kendimize karşı hislerimiz konusunda kararsızız. Gezegenimize dair çok şey biliyoruz artık. Tırmanılmadık dağ, girilmedik mağara, yüzülmedik deniz, keşfedilmemiş toprak bırakmadık. Milyonlarca canlının tek tek kaydını tuttuk. Her birinin neyle beslendiğini, nasıl avlandığını, hangi iklime alışık olduğunu öğrendik. Gözümüzden hiçbir şey kaçmıyor anlayacağın. Hangi kayanın altında hangi yılanın gizlendiğinden bile haberimiz var bizim.

Ne var ki sıra kendimize gelince işler karışıyor. En çok kendimizi anlamakta zorlanıyoruz, en çok kendimize karşı körüz. Nefret ediyoruz, âşık oluyoruz, hayranlık duyuyoruz, iğreniyoruz; bazen her şeyi aynı anda hissediyor, hissettiriyoruz. Karmakarışıklığımız kimi yerde üstünlükler sağlasa da çoğu zaman başımızı türlü belalara sokuyor. Bir türlü anlayamıyor, anlayamadığımız için de korkuyoruz. Hem kendimizden hem birbirimizden...

"*Korkmamak istiyorsanız dinlemeyi öğrenmelisiniz. Ama sadece dinlemekle olmaz, duymak da gerek. Birbirini anlayan, hiç değilse anlamaya çalışanlar asla korkmaz. Barışın temeli korkusuzluktur. Savaşı sadece korkaklar ve tembeller sever.*"

Öyle ya... Bizi dinlemekle kalmayıp anladığın için teşekkürler Küçük Prens.

"*Açıkçası anladığımı pek söyleyeme yeceğim. Siz, insanlar sahiden de çok tuhafsınız.*"

Peki, peki... Yine de biraz daha kalsan buralarda, daha çok insana dinlemeyi ve anlamayı öğretsen? En başta da şu politikacılara...

"*Biz burada konuşurken bekçinin gezeginde aylar geçti.*" dedi Küçük Prens. "*Artık gitmem gerek!*"

Sana burada çok ihtiyaç var Küçük Prens. Ama seni tutamayacağız, belli. En iyisi git şimdi, bir daha da bizim gezegenin yakınından bile geçme! Bekçiye de bizden selam söyle!

"*Bir daha geleceğime söz veremem.*" dedi Küçük Prens yumuşak bir tavırla. Ses tonundan bize acıdığı anlaşılıyordu. "*Ama selamınızı iletirim.*"

Yaban kuşlarının peşine takılıp, gün batımına karışırken ne kadar da hüzünlü görünüyordu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Serra Ataman

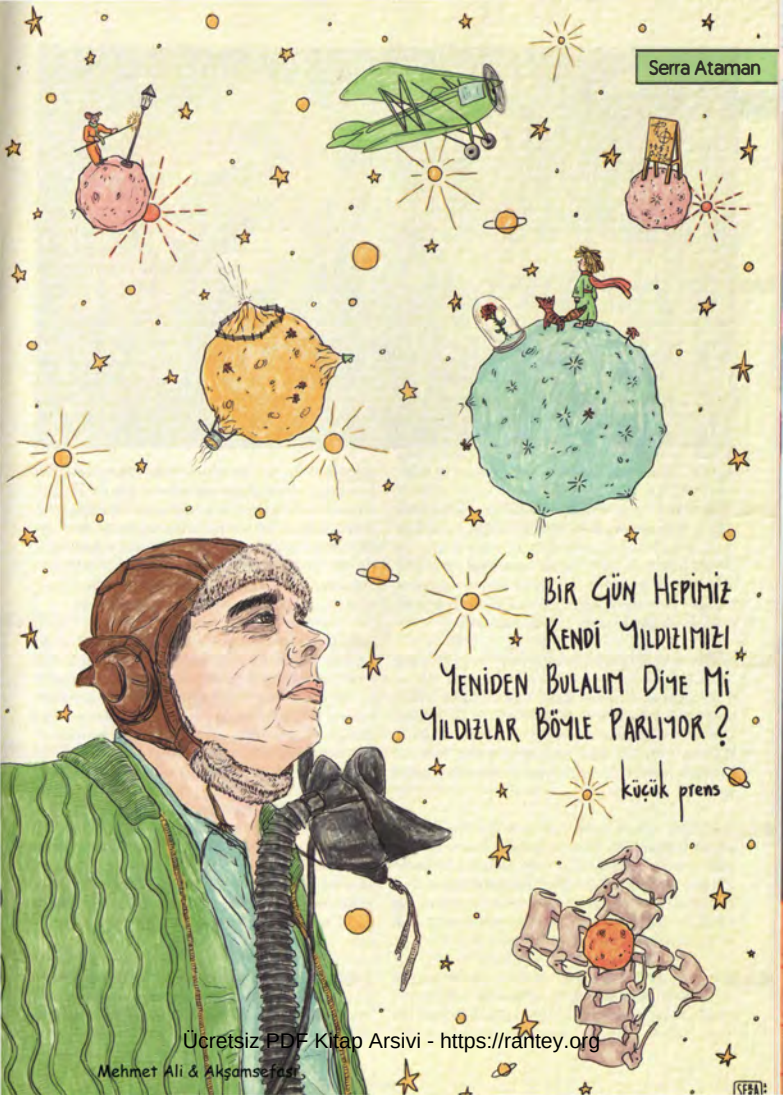

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ALTERNATİF *KÜÇÜK PRENS* SÖZLÜĞÜ

Abdullah Ezik

"One sees clearly only with the heart."

Küçük Prens (Fransızca: *Le Petit Prince*), Fransız yazar ve pilot Antoine de Saint-Exupéry'nin 1943'te yayımlanan eseridir.

Altı: Küçük Prens, yurdundan ayrılıp giriştiği yolculuk boyunca "altı" gezegene uğrar. Bu altı gezegenin her biri farklı bir yetişkin hayat biçimini sembolize eder. Bu gezegenlerden ilki olan kralın gezegeni kişinin otoriteye karşı duyduğu tutkuyu, sanatçının gezegeni kendini beğenmişliği ve sanatçının toplumla ilişkisini, sarhoşun gezegeni unutma isteğini ve umutsuzluğu, iş insanının gezegeni aidiyet hissine karşı duyulan bağımlılığı, fenercinin gezegeni kişinin hiçbir şeyi sorgulamaksızın kendisine verilen görevi yerine getirme duygusunu, coğrafyacının gezegeni ise bilimin kişisel çıkarlar doğrultusunda nasıl amacından saptırıldığını görünür kılar.

B-612: Kitapta Küçük Prens'i taşıyan uçağının Sahra Çölü'ne düşmesinden sonraki sekiz gün boyunca yaşananlar okurla paylaşılır. Onun "gezegenim" olarak ifade ettiği yer ise "B-612" isimli, bir ev büyüklüğünde bir asteroittir. İkisi aktif, biri ölü üç volkan arasında yer alan bu asteroit, birçok araştırmacıya göre yazarın geçirdiği bir uçak kazasının ardından Guatemala'da kaldığı bölgeyi anımsatmaktadır.

Caudron C-630: Saint-Exupéry, yardımcı pilotu André Prévot ve Caudron C-630 model uçağıyla 150 bin frank ödüllü bir yarışmaya katılır. Paris'ten Saygon'a hareket eden Saint-Exupéry, 30 Aralık 1935'te 19 saat 44 dakikalık bir uçuşun ardından Sahra Çölü'ne düşer. Parçalanan Caudron C-630, Nil deltası yakınlarındaki Wadi Natrun'da bulunur. *Küçük Prens*'in çıkış noktası da yazarın giriştiği bu maceradır.

Didi: Saint-Exupéry, Batı Sahra'daki Cape Juby'de yaşayan kız kardeşi Didi ile mektuplaşmalarının birinde çöldeki bir gece yürüyüşü sırasında bir çöl tilkisiyle karşılaştığını ve onun tapılacak kadar güzel bir varlık olduğunu yazar. *Küçük Prens*'teki "tilki" karakterinin yazarın çölde karşılaştığı bu tilkiden (İngilizcesi *fennec, desert sand fox*) ilham alınarak ortaya çıktığı söylenebilir.

Fransız Direnişi: Fransa'da birçok edebiyat ödülüne değer görülen Saint-Exupéry, Fransa'nın 1940'ta Almanya'ya yenilip ateşkes antlaşması imzalamasının ardından ülkeden ayrılır. Amerika ve mihver güçlerle yapılan görüşmelere de katılan yazar, birçok ülkeyi Almanya'ya karşı cephe almaya ikna eder. II. Dünya Savaşı yılları boyunca Fransız Direnişi'nin önemli bir parçası olan yazar, 31 Temmuz 1944'te uçağı ile Korsika civarında gerçekleştirdiği bir uçuş sırasında düşerek ölür.

Gül: Birçok araştırmacıya göre Küçük Prens'in "iyi kalpli ancak huysuz" olarak tanımlanan "gül"ü yazarın Salvadorlu eşi Consuelo de Saint-Exupéry'yi ifade etmektedir. Evliliği boyunca özellikle mesleği ve savaş pilotu olarak vazifeleri nedeniyle sık sık eşinden ayrı düşen Exupéry, Consuelo'ya duyduğu aşkı mektuplarında dile getirir, ona *Küçük Prens*'te "gül" aracılığıyla yer verir.

İngilizce: Ana dili Fransızca olan Saint-Exupéry asıl ününü İngilizce yayımlanan eserleri aracılığıyla elde etmiştir. Bu konuda New Yorklu genç bir kadın olan Adèle Breaux'dan destek alan Saint-Exupéry yazışmalarında onu ve onun İngilizce bilgisini övmekten geri durmaz. Breaux, yazar ile anılarını 1971'de yayımlanan *Saint-Exupéry in America, 1942-1943: A Memoir*'da dile getirmiş, Saint-Exupéry'ye İngilizcesini iyileştirmesi konusunda nasıl yardımcı olduğunu anlatmıştır.

Jesus Christ: Küçük Prens özellikle "günahsız çocuk", "ölümden sonraki hayat" ve "kişinin kendi cennetine dönmesi" gibi düşünceleri nedeniyle İsa Mesih ile özdeşleştirilir. *Life* dergisi foto muhabiri John Philips, bir gün Saint-Exupéry ile gerçekleştirdiği bir buluşmada onun gözlerini odadaki bir çocuk figürüne diktiğini, "Kime bakıyorsun?" diye sorduğunda ise "Küçük Prens'ime" dediğini aktarır. Bu günahsız çocuk, İsa Mesih'ten başkası değildir.

Kahve: Geceleri çalışmaktan hoşlanan Saint-Exupéry'nin çalışmaya genellikle on bir sularında bir pot kahve eşliğinde başladığı söylenir. Saint-Exupéry, 1942 yılında görüştüğü Amerikalı bir İngilizce öğretmeni olan Adèle Breaux'ya kendisini yalnızca gece çalışırken "özgür" hissettiğini ve kahve sayesinde "yorgun hissetmeden saatlerce yazabildiğini" belirtir. Kahve, onun için uzun gecelerin tek yoldaşıdır.

Léon Werth: Saint-Exupéry, *Küçük Prens*'i yakın dostu Léon Werth'e ithaf etmiştir. Fransız bir yazar ve sanat eleştirmeni olan Werth, Octave Mirbeau ve Antoine de Saint-Exupéry'nin yakın arkadaşı ve sırdaşıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mükemmeliyetçilik: Antoine de Saint-Exupéry, Paul Webster gibi birçok araştırmacı tarafından yazı konusunda mükemmeliyetçi ve takıntılı bir kişilik olarak tanımlanır: "Saint-Exupéry'nin mükemmeliyetçiliğinin arka planında girişiği yazınsal arayışları metinlerine taşıması ve eserlerinin orijinal taslaklarında büyük eksiltmelere giderek üretimlerinin üçte ikisini yok etmesi yatar."

New York: Saint-Exupéry, *Küçük Prens*'i New York'taki bir otel odasında kaleme alırken, eserini sulu boyayla resimlemiştir. Çizimli bir çocuk kitabı olarak kurgulanan kitap arka planında yazarın modernite ile olan ilişkisini, II. Dünya Savaşı'na karşı duyduğu öfkeyi ve toplumsal eleştirilerini barındırmaktadır.

Ölüm: Prens uçak kazasından sonraki sekizinci günde bulunur. Bu sekiz günde dünyayı, yaşamın anlamını, sevgiyi, vuslatı, melankoliyi ve daha nice duyguyu keşfeden Prens belleğinde birikenleri artık taşıyamayacak durumda, asık suratlı ve üzgündür. Prens'in son arzusu ise evine dönüp çiçeğini görmektir.

Sahra Çölü: *Küçük Prens*, Sahra Çölü'ne düşen bir pilotun Prens'le karşılaşmasını ve bu vesileyle gelişen olaylar silsilesini anlatmaktadır.

Tilki: Yolculuğu boyunca birçok gezegeni ziyaret eden Prens kendisinin önemsiz bir varlık olduğunu hissetmeye başlar. Bu sırada çimlere uzanmış, ağlarken bir çöl tilkisi ile karşılaşır. Evcilleştirilip onunla birlikte kalmak istediğini dile getiren tilki, bu bağ ile Prens'e "kişinin başka bir varlık, nesne (veya obje) ile nasıl özel ve derin bir bağ kurabileceğini" öğretir. Bu derin ilişki, Prens'in "vuslat"ı keşfetmesine yol açar ve sevdiğinden ayrı düşen kişinin nasıl melankolik bir ruh hâline bürünebileceğini gösterir.

Uyar & Süreya: Günümüzde 210 dil ve lehçeye çevrilmiş olan *Küçük Prens*'in Türkçedeki en özel baskılarından birisi 1965 yılında R. Tomris (daha sonra Tomris Uyar) ve Cemal Süreya tarafından gerçekleştirilmiştir. Diğer önemli *Küçük Prens* çevirmenleri arasında Sumru Ağıryürüyen, Fatih Erdoğan, Selim İleri, Azra Erhat ve Nihal Yeğinobalı yer almaktadır.

Vichy Rejimi: II. Dünya Savaşı boyunca Afrika ve Avrupa'da Fransa'nın özgürlüğü için mücadele eden Antoine de Saint-Exupéry'nin kitapları ana vatanında Adolf Hitler tarafından atanan kukla Vichy Rejimi tarafından yasaklanmıştır. *Küçük Prens*, Fransa'da ilk kez 1945 yılında Gallimard tarafından yayımlanmıştır.

100 Temel Eser: Kitabın sansürsüz yayımlanan orijinal versiyonunda Küçük Prens'in yaşadığı asteroidi bir Türk bulmaktadır. Bu buluşunu 1909 yılında katıldığı bir astronomi kongresinde anlatmak isteyen Türk, fes taktığı için ciddiye alınmaz. Ülkesini yöneten diktatörün Batılı tarzda giyinmeyi emretmesiyle bambaşka kıyafetler içerisinde 1920'de yeniden kongreye katılan Türk'ün bildirisi bu kez kabul edilir. Kitabın orijinal dilinde yer alan bu paragraf Türkiye'deki Atatürk ve Kıyafet Devrimi tartışmaları nedeniyle sansürlenir ve yayımlanmaz. 2005 yılında 100 Temel Eser listesinden çıkarılan *Küçük Prens* daha sonra yeniden listeye dâhil edilir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

B-612 İLKÖĞRETİM OKULU

Dünyanın en çok tercüme edilen kitabı bir dünya masalıdır: *Küçük Prens.*

Bize hâlâ modern dünyanın açmazlarını çözüm yolları ile anlatan bu kitap üzerine iki sene önce düşünmem gerekseydi kitabın temalarının dostluk, sevgi ve aşk olduğunu söylerdim. Oysa son iki senedir insanlık başka bir masal yaşıyor. İçinde korkunun da umudun da ölümün de sağaltımın da olduğu, Italo Calvino'nun masal kitabının adında söylediği gibi "Azıcık Korkutan" bir masal...

Küçük Prens, yeni bir şey bulma umuduyla gezegeninden dünyamıza yolculuk yapan bir küçük çocuktu. Bu yolculuk ona yeni bir dış dünya, yeni pek çok canlı ve ilişki biçimi sağladı. Dünyalı yetişkin okuyucular olarak biliyorduk ki tanıdığı o dış dünya bizim dünyamızdı. İlişki kurduğu diğer canlılar bizdik. Biri bize bizi anlatıyordu ve bu kısım hiç de gurur duyacağımız türden sözlerle dolu değildi.

Belki Küçük Prens ile ortak noktalarımız da vardı: Yeni bir şeyler keşfetme isteğimiz gibi, yaşamı bir amaç üzerine inşa etmek gibi... Fakat biz bir yerde yanlış yapıyorduk. O, küçük çocuk yüreğinin tüm nahifliğiyle bize nerede yanlış yaptığımızı hatırlatıyordu. Biz yaşamı keşfederken kimseye ve hiçbir şeye saygı duymuyorduk. Biz yaşamımızı bir amaç uğruna inşa ederken dünyamızı küçültüyorduk. Öyle küçültüyorduk ki sonunda kişinin kendisi bile sığmıyordu.

Yüzyıllardır kendimizi var etmeye çalıştığımız dünya bu aslında. Son iki yıldır yaşadıklarımıza bakınca neden şaşırdığımızı, neden bu kadar ümitsizliğe düştüğümüzü, sıkışmışlığımızı neden bu kadar katlanılamaz hâle soktuğumuzu bir türlü anlayamıyorum. *Küçük Prens*'te yaşanan durumun (Şu paragrafla hatırlayalım.) yanından bile geçmediğimiz hâlde:

Zaten yalnız çocuklar ne aradıklarını bilirler...
Küçük Prens

"İşte böyle, altı yıl önce, Büyük Çöl üstünde uçağım kazaya uğrayana kadar, içimi dökecek gerçek bir dostum olmadan yapayalnız yaşadım. Motorumun bir parçası kırılmıştı. Uçakta ne makinist ne de yolcu bulunduğundan bu güç onarım işinin üstesinden tek başıma gelmeye hazırlandım. Benim için bir ölüm kalım savaşıydı bu. Yanımda çok çok bir haftalık içme suyu vardı."

Günlerimizi dolduran çılgınca etkinlikler bulmaya devam ettik ve bu etkinliklerin çoğunu çevrim içi olarak devam ettirdik. Bu noktada başa dönersem Küçük Prens, son okumamda bana yaşadığımız dönemi bir kez daha sorgulamak için bir ışık yaktı. Artık o temalardan birine "izolasyon ve biz"i de ekleyebilirim. "Biz"den kastım, eğitim ve çocuklar. Bu ülkenin etkinliklerin çoğundan mahrum kalan her çocuğu benim gözümde kendi gezegenine sıkışmış Küçük Prenslere dönüşmüştü çünkü. Artık okula gelmek yok, günde beş kez arkadaşları ile teneffüse çıkmak yok, oyun oynamak yok, okuldan kaçmak yok, sosyal etkinlikler yok... Küçük Prens de bir ev büyüklüğündeki gezeninde kaprisli çiçeği, küllerini süpürdüğü yanardağları ve her sabah temizlemek durumunda olduğu baobaplarla birlikte yaşıyordu.

Bu izolasyon döneminde çocuklar Küçük Prens'ten farklı olarak dış dünyada değil evde yeniyi aradılar. Benim için en büyük benzerlikleri ise Küçük Prens'in yaptığı gibi bu çocukların da kendilerini tanıma yolculuğuna çıkmış olmasıydı. Bu yolculuklar biz, helikopter ebeveynler, izin verseydik çocuklar için düşsel bir dünyanın kapılarını aralayabilirdi ama öyle olmadı. Biz, yeni kuşak ebeveynler, çocuklarımızı etkinliklere sarmaya bayılıyoruz. İyi anne-baba olmayı, iyi okul kurgusu oluşturmayı daha çok etkinlik, daha çok yapılandırılmış zaman, daha çok ders olarak görüyoruz. Zannediyoruz ki çocuklar başlarını bir şeylerden kaldırmadığında daha işe yarar bir şey yapıyorlar. Büyüklerin eskiden söylediği bir şey vardı: "Sıkı can iyidir, kolay çıkmaz."

İşte tam bu noktada çocukların Küçük Prens gibi kendi evrenlerini keşfetmelerine, tavana saatlerce boş boş bakmalarına izin vermeliydik, onları düş dünyalarında özgür bırakmalıydık. Adına uzaktan eğitim denen çevrim içi dersler EBA ile, canlı dersler ile çocukları sıkıştırdı; yetmedi, sayfalarca ödev verilerek çocukların boş durmaması için her şey yapıldı. Çocukların öğrenme kayıplarından söz etti bu dönemde herkes, kaybolanın ders içerik-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

leri olduğu anlatıldı da duruldu. "Matematikten eksik kaldılar!" dedi biri, bir diğeri "Sınava hazırlanmadılar!" dedi, "Bu açık kapanmaz!" dedi bir diğeri. Kaybolanın yıllardır çocuklardan eksilttiğimiz hayaller olduğunu söylemedi hiç kimse.

Her dönemde olduğu gibi bu dönemde de büyükleri çocuklara kitap okuma tavsiyesinde bulundular. Küçük Prens de okuma listelerindeydi. Okuma eylemini okuduklarından 5N1K soruları sormaya indirgeyen sistem konu ve ana fikir buldurma anlamsızlığından öteye gidemedi.

Küçük Prens ne bir derse ne bir güdümlü kitaba ne de bir etkinliğe sığar. Küçük Prens sadece bir yol arkadaşıdır yolculuk yapmayı bilene. Nasıl mı? "İçimi dökecek gerçek bir dostum olmadan yapayalnız yaşadım." cümlesini versek çocuklara ve sorsak "içini dökecek bir dost bulamamak" nasıl bir şeydir ve bu soru üstüne saatlerce konuşabilsek belki biz de Küçük Prens gibi hayatımızda da eğitim sisteminde de gerçekleşen büyük değişimlere daha kolay adapte olabiliriz.

Güzelim kitapları, buna *Küçük Prens* de dâhil, eğitim sistemine feda etmesek keşke. Keşke okuduğumuz bir kitabın bir cümlesinde dursak ve sadece düşünüp uzun uzun hayaller kursak...

"İnsan yıldızlara nasıl sahip olabilir ki?"

"Büyükler çok garip oluyor," diye düşündü Küçük Prens. Yolculuğu boyunca hep bunu düşündü.
Küçük Prens

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

KÜÇÜK PRENS, GÜL VE TİLKİ:
TANIMAK, ALIŞMAK, BAĞ KURMAK

Hayatımıza giren, ruhumuza dokunan her insana kalbimizin bir köşesini veririz. Kimileri daha büyük bir yere sahip olur, kimileri biraz daha küçük ve belki çoğu kalbimize henüz uğramadan hayatımıza veda eder. Hayatımızda tuttuğumuz ve aynı şekilde hayatımıza tutunan her insanı önce tanımaya başlarız, ardından ona alışırız ve nihayetinde onunla eşsiz bağ kurarız. Sonra o ismi her duyduğumuzda isim başkalaşır, imgelere, duygulara ve mimiklere dönüşür. Biz bu duruma "bağ kurmak" derken, Küçük Prens'in meşhur tilkisi "evcilleştirmek" kelimesini kullanarak, bir varlığın diğer bir varlığın hayatında "başka, öteki" olmaktan sıyrılarak nasıl "tek ve özel" olabileceğini en güzel şekilde açıklamıştır.

Kitabın sonlarına doğru tilki, Küçük Prens'e gülünün sadece onun için özel olduğunu ve bunun sebebinin de emek sayesinde kurulmuş bir bağ olduğunu hatırlatırken, anımsadım ki biz de sevginin emek olduğunu duyarak büyümüş bir nesliz. Öyle ki insan zaman harcadığı, uğrunda çabaladığı şeyleri uzağında tutup kendini onlardan soyutlayamıyor, aradaki o görünmeyen bağ her birimizin ruhunda ortak bir noktada kesişiyor. Tam da bu kesişim noktasında tekdüzelikten sıyrılıp birbirimiz için değerli hâle geliyoruz. Örneğin tilki kendisi için hiç de önemli olmayan buğday tarlalarının onun için anlamlı hâle geleceğini, üstelik ona birini anımsatacağını nereden bilebilirdi? Biz de önceden tanımadığımız bir insanın hayatımızın merkezi hâline geleceğini, oturduğumuz alelade bir bankın günün birinde koyu bir sohbeti simgeleyeceğini, kim bilir, derdimizi anlatıp gözyaşı döktüğümüz denizin sırdaşımız olacağını nereden bilebilirdik eğer onlarla bağ kuramasaydık.

Birinin sizi evcilleştirmesine izin verirseniz gözyaşlarını da hesaba katmalısınız.
Küçük Prens

Senelerce uğraşıp emek verdiğimiz hayatımız ve hayatımızı oluşturan her bir detay için hissettiklerimiz Küçük Prens'in gülü için hissettiklerinden farksız olmalı. Yürümediğimiz yollar bizim için sadece birer yoldur. Peki ya yürürken düştüklerimiz, düşüp kalktıklarımız, sevdiklerimizle yürüdüklerimiz? Küçük Prens'in diğer güllerle konuşurken söylediği şu cümleleri bir kez daha okumalısınız: "... Çok güzelsiniz ama boşsunuz benim için... Ama o, benim için yüzlercenizden daha önemli çünkü suladığım, cam bir fanusun altına koyduğum, önüne siperlik yerleştirdiğim çiçek o..." Bir gün o güle denk gelirsek (Belki de her şeyden habersiz onu kokladık bile.) onun Küçük Prens'in gülü olup olmadığını bilemeyeceğiz ama Küçük Prens onu görmeden bile onun kendi gülü olduğunu hissedecek çünkü o, gülü hiçbir şey söylemediği zamanlarda bile dinleyen ve anlayandı. Onlar fark etmeden bağ kurmuşlardı. Belki de insanlığın ihtiyacı olan şey Küçük Prens'ti, biz konuşmadan bizi anlayacak birine ihtiyacımız vardı.

Bu noktada şu sorular geliyor aklıma: Ya bizi anlayan biri olduysa ve biz fark edemediysek? Arayışı içinde olduğumuz şey aslında yanı başımızdaysa mesela ama biz onu görmediysek ve nihayetinde Küçük Prens'in hissettiği yalnızlıkla bizim de yollarımız kesişmişse? Tilkinin sözlerine kulak vermek gerekiyor: "İnsan yalnız yüreğiyle baktığı zaman doğruyu görebilir. Gerçeğin mayası gözle görülmez." Yüreğimizle bakmak fark edemediklerimizin gün yüzüne çıkmasını sağlarken yalnızlığın üzerini de usulca karalayacaktır. Dükkânlardaki hazır şeyleri satın almaktan biraz daha fazlası bu: yüreğimizle görmek, bağ kurmak, arkadaş olmak. .. Ancak unutulmamalıdır ki tüm bunlar emek ve cesaret gerektirir.

Geçen zamanla birlikte kendimizi bir insana öylece bırakabilmek, ona alışmak istemek, onu anlamaya çalışmak öyle zorlaştı ki... Birine merhaba demeden önce bile sonrasını düşünmek, herhangi birine bağlanma ihtimaline sırtımızı dönmek kendimizi gülün fanusuna kapatmak gibi. Sevme ihtimali taşıyan herkesten uzaklaştığımızı fark ettiğimde anladım: Kaybetme korkusu sevginin büyüsünü çevreliyor ve ona bir çıkış kapısı bırakmıyor. Nihayetinde kaybetme korkusu sevgisiz bir kısır döngü yaratıyor. Gül, Küçük Prens'e bir şeylerden şikâyet ederek onu yanında tutmaya çalışmak yerine baştan onu yanında istediğini, onu sevdiğini söyleseydi Küçük Prens onu bırakır mıydı? Hiç sanmıyorum. Oyunlarla etra-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Can Başkan

fımızda tutmaya çalıştığımız kişiler belki de sadece ağzımızdan çıkacak iki kelimelik sözü bekliyor kalmak için. Oyunlar, sırlar, gizliden gizliye hissedilen duygular ilişkileri zedeler ve köklendikçe ilişkinin sonlanmasını hızlandırır. Geç kalmak dediğimiz şey de budur: kendimizi ifade edemeden, duygularımızı söyleyemeden birini tamamen kaybetmiş olmak. Doğru zamanda gönlümüzden geçtiği gibi davranmak, karşımızdaki kişiye şeffaf olmak hayata ve nice başlangıca geç kalmamak için önemlidir.

Kayıplar elbette tek taraflı olmayabiliyor. Bir taraf gizlenen duyguların arkasına saklanırken diğer taraf bu duyguları ne kadar görmek istiyor diye de düşünmek gerekiyor. Yemekler, kıyafetler hayatımıza o kadar kolay şekilde geliyor ki insanları da cansız varlıklardan farksız görüp onlar da aynı kolaylıkla bize gelsinler istiyoruz. Tıpkı kıyafetlere bakar gibi insanların dış görünüşlerine -yüzlerine ve vücutlarına- bakıyoruz. Kimi zaman konuşmalarına izin bile vermiyoruz çünkü bize hitap etmediklerine dış görünüşlerinden yola çıkarak zaten karar vermiş oluyoruz. Sahi, duygularından bahseden kaç insanı dinliyoruz? Şans vermediğimiz sayısız insan söylenmiş birkaç sözün ardından hayatımızdan çıkıyor ve her biri kalbimize hiç uğramayanlardan ibaret oluyor. Fakat hayat ummadığımız anda bize onları hatırlatarak gözümüze değmeyen izleri ruhumuzda hissetmemize sebep oluyor.

Evcilleştirdiğin şeyden her zaman sen sorumlusun. Gülünden sen sorumlusun...
Küçük Prens

Küçük Prens'in gülünü terk ederken fark etmediği burukluk tilki ile karşılaştıktan sonra kazandığı farkındalık ile gün yüzüne çıkıyor. Küçük Prens'in gülü için söylediği şu sözleri hatırlatmak istiyorum: "O zamanlar bir türlü anlayamadım. Söylediklerine değil yaptıklarıyla değerlendirmeliydim onu. Güzel kokusu ve ışıltısı bana iyi gelmişti. Asla kaçmamalıydım. Oynadığı aptalca oyunların ardındaki sevecenliği anlamalıydım. Çiçekler o kadar çelişkili oluyorlar ki!" Kim bilir ruhumuza dokunan kaç kalbi istemeden kırdık, belki anlamaya tenezzül etmeden terk ettik ama sonuç şu ki geçen zamanla birlikte her birinin kıymetini öğrendik. Ne de olsa kıymetin kaybedildikten sonra ortaya çıkmak gibi bir huyu vardır. Acı veren kısır döngü...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"... İnsanların tanımaya ayıracak zamanları yok artık. Aldıklarını hazır alıyorlar dükkânlardan. Ama dost satan dükkânlar olmadığı için dostsuz kalıyorlar. Dost istiyorsan beni evcilleştir işte..."

Şans vermediklerimiz bir yana sevdiğimiz, şans tanıdığımız insanlara karşı tutumlarımız biraz daha farklılaşabiliyor. Onlarla bir bağ kuruyoruz ve o bağa sıkıca tutunuyoruz. Kendimizi bırakmak önceki kadar zor ve imkânsız gelmiyor, hatta çoğu zaman gözlerimizi kör edip hayalimizi olumsuz etkileyebilecek gerçeklerden kaçıyoruz. Yarattığımız hayale dokunmanın ötesinde onu yaşamak için elimizden geleni yapıyoruz. Hayaller bitiş noktasına gelmeye başladığında ise hissedilen yoğun duygular tek taraflı olarak devam edebilir. Ardından bu yoğun duygular, geçmiş anıların sığıntısı hâlini alarak, zifiri karanlıktaki ateş böcekleri gibi ışık yandığı an var olup yok olduğu an kendilerini karanlığa bırakırlar. Bize kalan ise bulutlardan yere çakılmış gibi hissettiren o korkunç his ve hayal kırıklığı olur çoğu zaman. Hayal kırıklığı üzüntüye, üzüntü nefrete dönüşür. İki baskın duygunun altında ezilen ise bizden başkası değildir. Ezilirken geçmişine sıkıca bağlanan insandan geçmişe dair tüm bağları koparmak isteyen insana evriliriz. Hiç yaşamadığımız ve ne yaşayacağımızdan habersiz olduğumuz anları, korkusuzca yaşadığımız ve yaşama duygusunu sonuna kadar hissettiğimiz anlara tercih ederiz. Bu cesarete keşke başka koşullarda sahip olabilseydik, keşke o tilkinin bilgeliğine sahip çıkabilseydik!

Vedalaştığımız ve geçmişte bıraktığımız insanları veya olayları hüzünle hatırladığımız, hatta bir şans olsa da bunları hafızamızdan silsek dediğimiz zamanlarda tilkinin cesaretine imreniyorum. Küçük Prens'in ardından ağlayacak olsa bile kurdukları bağın önemini ve o bağın ne kadar özel olduğunu belirtmesi nasıl da insanlığa örnek olacak bir davranış! Yürüdüğümüz yolların sonunda bizi memnun etmeyen şeylerle karşılaştığımızda veya bir veda anı kapımızı çaldığında, olumsuz sonuçtan kendimizi soyutlayıp yaşanan o güzel anları, hissettiğimiz eşsiz duyguları düşünsek, kendimizi ve geçmişi huzura bıraksak gözlet olmaz mıydı? Sonucun başta sahip olunan kıymetin önüne geçmesine izin vermesek hayat ne kadar da anlamlı olurdu.

Geride bıraktığınız birinden dolayı bir alışkanlığınızdan vazgeçtiniz mi? Aslında yürümekten çok keyif aldığınız sokak aralarını sırf onu hatırlatıyor diye terk ettiniz mi? Yazıp çizdiğiniz defterler, özenle seçilip alınmış hediyeler kızgın bir ateşte veya denizin derinliklerinde mi son buldu yoksa hâlâ odanızın en güzel köşesini süslemeye devam ediyor mu? Lütfen soluklanın ve düşünün: En son ne zaman tamamınızla bir başkasının tamamını sevdiniz? Size kazandırdıklarıyla, sizden aldıklarıyla ve size bıraktıklarıyla hâlâ değerli bulduğunuz kişiden bahsediyorum. Tanıştığınız zamanlar saatlerce konuştuğunuz, etrafınızdaki insanlara kahkahalarla her detayını anlattığınız konuşmalardan ve şimdi telefon numarası bile hafızanızda kalmamış kişiden bahsediyorum. Sanıyor musunuz ki tilki buğday tarlalarının önünden sırf Küçük Prens'i hatırlayıp üzülecek diye geçmeyecek? Ben aksini düşünenlerdenim. Tilki belki de gece gündüz işine asla yaramadığını söylediği buğday tarlalarında soluklanacak. Küçük Prens'in ona bıraktığı kıymetli anları hatırlayıp, onun altın sarısı saçlarının çağrışımını hissettikçe sevginin anlamını yitirmiş bir kelimeden daha fazlası olmasına izin verecek. Sevgiyi hissedecek. Kurulmuş bir bağın yitip gitmesini kabul etmeden hatıralarıyla devamını getirecek. Küçük Prens'in o topraklarda bir zamanlar var olmuş olduğunu hatırlamayı alışkanlık hâline getirip kutlayacak ve onun hatırasını orada yaşatmaya devam edecek. Evcilleştirdiğimiz şeyden sorumlu olduğumuz doğru, öyleyse kurduğumuz bağlara karşılıklı olarak tutunmak en büyük sorumluluğumuz. Onu yanımızda somut olarak taşımak zorunda değiliz. Kalbimizle sarıldığımız, gözlerimizi kapattığımız an kendimizi yanında bulduğumuz sürece o şeyin varlığını sonsuzluğa taşırız. Kurulan her bağ koptuktan sonra bile bu kıymeti devam ettirmeye değer.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Başak Arslan

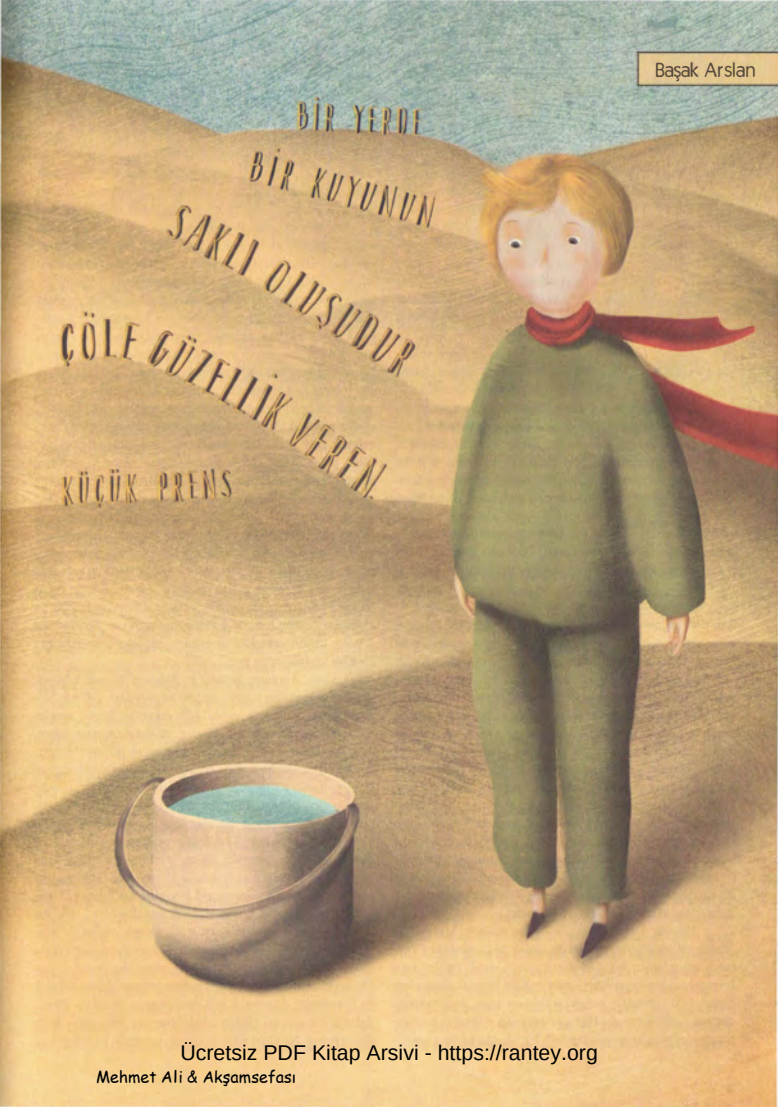

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

UTANA UTANA KAZANACAĞIZ!

SARHOŞUN GEZEGENİNİN YENİDEN KEŞFİ

Küçük Prens'in Dünya'daki yaşamı devam etseydi geri dönmek isteyeceği tek gezegen sarhoşun gezegeni olurdu. Çocukken, tıpkı kitaptaki merakıyla tüm galaksiyi gözlemleyip bugünlerde yetişkin olmuş bir Küçük Prens hayal edin. Bizim zihnimizdeki Küçük Prens hep nahif, meraklı, iyimser ve sevgi dolu bir çocuk oldu. Peki böyle olmasaydı? Bu kadar dolu maceralarla geçen çocukluğun ardından Dünya'da olup biteni nasıl anlamlandırır veya nasıl birine dönüşürdü? Yaşamaya böylesine coşkulu bir çocuğun ne türden bir hayal kırıklığına uğrayabileceğinden bahsetmeye çalışıyorum.

Küçük Prens Dünya'da kalsaydı muhtemelen bulunduğu coğrafya özelinde hayatı ihtimaller silsilesi içinde devam eden bir ergenlikle geçecekti. Bizim coğrafyamızda yaşamını sürdürseydi tüm o nahif duyguları bir kenara bırakmak, sorguladığı ve baktığı sevimli pencere yüzünden kendisine takılan birçok lakapla baş etmek zorunda kalacaktı. Bizim coğrafyamızda prensler olmaz, krallar olur ve onlar da bir çiçek için fazla kafa yorarsa barbar aile fertleri tarafından baskıya maruz kalır. Dolayısıyla cinsiyeti, cinsel yönelimi ne olursa olsun bunun için büyük bir savaş vermesi, yıllarca ona biçilen her türlü rolden kurtulmak için büyük bir mücadele vermesi gerekecekti. Eğer gün gelir de neden Küçük Prenses değil Prens olduğunu hatta "Küçük Herhangi Bir Cinsiyet" olmadığını sorgularsa da üzerine gaz sıkılarak konu hiçbir altına alınacaktı. Biraz büyüdüğünde aile fertlerinden birinin ona uyguladığı cinsel istismarın bilançosunu söz konusu kişinin yüzünü, gözünü buzlayan, ismini kısaltan haber mecralarından öğrenecekti veya adaletsiz bir kararın tüm travmaları ile cebelleşecekti. İyi, orta veya yoksul bir yaşantısı olsa bile muhtemelen karşılaşacağı sosyal yapı neticesinde önüne iki seçenek çıkacaktı: kendi özgünlüğünü ve ruhunu koruyup insan ve sevgi odaklı bir ahlak ve değer anlayışına sahip olmak yahut ana akım yüzeysel zevklere ve değerlere dayanan, sorgulamayan bir yapıda olmak. Kendisi olmayı seçerse acı çekecek, sürüye uyarsa rahat edecekti. Genetikten tutun da yaşadığı kritik ve ayrıştırıcı deneyimlerine kadar binlerce koşulun bir araya gelmesiyle sonuç bulacak tüm bu dil, din, ırk, cinsiyet gibi önemsiz ayrıştırıcıların dışında insani yönlerin temelini oluşturup, yönlendiren oldukça kritik bazı anlara maruz kalacaktı. Bunların da en başında gelenin utanma duygusu olduğunu vurgulayarak diğer olasılıklardan bahsetmek istiyorum.

Hayatta kalabilmesi için bugün hemen her çocuğa "Yırtık ol!" denir. Aslında yırtık olmak aşırı olmaktan kaynaklı utanç verici bir davranıştır ancak yırtık olanlar veya bu tutumun benimsetildiği kişiler için bu "doğada senin olanı almak için mücadele etmek" anlamına gelir. Bu, zamanla yaşama hakkı veya nezaket gibi evrensel değerleri koruyamamış coğrafyalarda kolayca haklı bir yöneliş hâline gelebilir veya sırf etraftakilere "saftirik" görünmemek için bir refleks hâline dönüşür çünkü "sinsi görünmek bir erdemdir ve toplum saftirikleri sevmez" inanışı çocukluktan yerleştirilmiştir.

Mesela Küçük Prens'in gelişim çağındayken refah içinde sayılabilecek bir hayatının ve Bobi ve Coni adında iki köpeğinin olduğunu düşünün. Ailesinin eve davet ettiği dostlarının Küçük Prens yaşlarındaki çocuklarıyla yemeğe geldikleri bir akşam köpeklere masa altından yemek vermek için yöneldiklerini düşünün. Coni'nin köpeklere eşit miktarda bölüştürülerek, uzatılan yiyeceğe bir hamlede atlayıp, yemeğin hepsini yemesi üzerine misafirlerin paylaşma nezaketini öğrenememiş bir köpeğin davranışını "Bu Coni de pek cin, hayatta aç kalmaz. Çok yırtık bir köpek. Amma da cevval. Aferin, helal olsun!" diyerek onaylamasının çocuklar açısından ne türlü bir toplumsal norma dönüşebileceğini düşünelim. Küçük Prens bunun barbarca veya kabaca hatta Coni adına utanç verici olduğunu düşünürse ergenlik biterken, mevcut toplumsal yapıda gittikçe "kendi eksikliğinden utanmamak" veya "toplumsal ızdırabı unutmak" için sarhoş olan birine dönüşecektir çünkü eve gelen misafirin çocuğu aynı düşüncede olmayabilir ve bu barbarca tutumun ebeveynlerce alkış gören doğru bir davranış olduğunu kolayca benimseyebilir ve bu barbarlık yıllar sonra Küçük Prens'in karşısına dolaylı veya dolaysız olarak çıkabilir. Elbette Küçük Prens de yırtık olmayı benimseyerek tüm nahifliğini yitirebilir ve sarhoşun gezegeni dışındaki insanlardan birine dönüşebilir. Böylece toplum düzeni kurtarılamaz bir şekilde aşağı doğru inen bir grafiğe sahip olur.

Utanç duygusu, değişim ve doğruyu bulmak için çok güçlü bir duygudur ve bir toplum bu duyguyu giderek hissetmemeye başlıyorsa orada adil olmayan büyük açıklar oluşmaya başlar. Gittikçe sığlaşan ve davranışlarını denetlemeyen, kazan-kazan sistemine inanan ve bu uğurda yapılan hiçbir şeyde beis görmeyen insan kalabalıkları oluşur. Öyle ki bugün dijital yaşamda da bunu destekleyen iki çeşit insan ortaya çıkıyor: Tüm gün yeni çıkan uygulamalar vasıtasıyla komik olmayan videolar çekip kendisini ve ailesini yaratıcılıktan yoksun, klişeleşmiş performanslarla gülünç duruma düşüren kimseler ile bu görüntülere maruz kalıp onlar adına utanan kişiler. Küçük Prens'in bir güle su vermek için gösterdiği çabanın saflığı yerine TikTok veya Reels videolarıyla varoluş çabası gösterdiğini düşünmek bile bir distopya yaratsa da bugün çoğu kişi kendi çağdaş durulduğunu bu şekilde bulandırmaktadır. Küçük Prens biraz daha büyüdüğünde, rafine ettiği binlerce güzel duygusuyla yetişkin bir insana dönüştüğünde modern insanın dikkat çekmek ve kazanımlar elde etmek için verdiği vasat ve gülünç mücadelenin bir parçası olmayı reddederse bu sefer aptal damgası yiyerek hayatına devam etmek zorunda bırakılacaktır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Hande Koçhan

Ne kadar gülünç olursa olsun yırtık olmamak bir güçsüzlük belirtisi olarak görülecektir. Davranışlarından utanması gereken insanlar adına zor utanırken, utanç durumuna düşmeyip, elde edemediği kolay kazanımlar için kendisinden utanmasını sağlayan bir düzende yine gittikçe başka bağımlılıklara yönelmek durumunda kalacaktır. Dolayısıyla arsızın çoğunluk olduğu yerde doğru ifadeyi ve iletişimi bulamayan Küçük Prens giderek, kendinden utanmaya devam ettikçe hayattan zevk almamaya başlayacaktır veya belki de intihar edecek noktaya gelecektir.

Tüm yaşantılarda utanmak farklı kıstaslarla birlikte evrim geçirirken günümüzde kişisel utanç duygusu başkası adına utanma duygusuyla yer değiştirmektedir. Hatta günümüz mizahını besleyen en büyük damarlardan biridir başkası adına utanmak. Ancak gerçekten kendi adımıza utanabilmek konusunda ne kadar ileri gidebiliyoruz? Gerçekten utanan birini en son ne zaman gördük? İhmali yüzünden hastasını öldüren bir doktorun utancıyla karşılaştık mı? Bir binanın çökmesiyle birlikte ölen onlarca insanın bir müteahhitte utanç yarattığını gördük mü? Toplumun içini boşaltan bir dizi projesinde görev alan bir yönetmeni?.. Ulusu aç yatan veya çocuklarına tecavüz edilen, kadınlarına şiddet uygulanan bir ülkenin siyasi başkanını?.. Sadece bu meslekler bağlamında değil aile fertlerinden biri veya komşusu açken refah içinde yaşamaktan rahatsızlık duymayan milyonlarca insan olduğu gerçeği bile utanç duygumuzun manen ne kadar noksan olduğunu göstermektedir. Nedir ki bu ne olursa olsun utanmama hâli? Ne pahasına olursa olsun yırtık ol, üste çık ve kazan… Öyle mi? Öyleyse kazanılanın yalnızca sayısal geçerliliği olan ve insan yaşamının geri planda tutulduğu şeyler olduğunu söyleyebiliriz. Ne tür bir insan sadece bu türlü kazanımlarla mutluluğu yakalayabilir? Söyleyeyim: cahil, sevgi dilini yanlış öğrenmiş, entelektüel birikimi ile bir diyalektik yaratamamış ve kendi kişiliği konusunda fikri olmayan kimseler. Utanma duygusunun görmezden gelindiği bir yaşantıda ahlakın, evrensel değerlerin ve insan özünün onulmaz yaralar içinde olduğu aşikârdır. Böyle bir sistemde mutlu olabilmek de teknik olarak mümkün değildir. Sarhoşun gezegeni bugün kameralar veya ekranlar karşısına geçip oturduğumuz, utanç duygusuyla dolu olan odalardır esasen. Yeni çağda odalarımız birer mini gezegendir. O gezegenlerde hepimiz kendi başımıza kalıyor ve gerçek deneyimlerin kendisinden uzak yaşıyoruz. İnsanın görünürlüğü dijital bir personanın ardına iliştirilmiş durumdayken kişisel kazanımların öne çıkmasının, vahşileşmenin veya insanların kendilerini uyuşturmasındaki artışın sebebinin anlaşılır bir hâlde olduğunu söyleyebiliriz.

Küçük Prens, diğer yetişkin gezegenlerini dolaşırken tam da bu duyguları deneyimliyor. Her gezegenin kendine has kibir, güç, hırs, merak gibi çeşitli duygularının öne çıktığını görüyor. Ancak utanma duygusunun yoğun hissettiği sarhoşun gezeğeninde diğerlerine oranla daha kısa süre kalıyor. Dolayısıyla sarhoşun gezegeni, gezegenler arasında en kısa süre kalıp en anlam veremediği yetişkin gezegeni oluyor. Bana öyle geliyor ki Küçük Prens, böylesi bir toplum yapısı içinde yaşamına devam etseydi anlamı bambaşka bir noktada olan utanma duygusunun yaşandığı sarhoşun gezegenine yeniden uğramak, orada da daha uzun süre kalmak, sarhoş adamı anlamak, belki de geri dönüp ona ve kendisine yardımcı olmak isterdi. Bugün tüm ulusların unuttuğu çok önemli bir duygudur utanmak. Başkasının adına utanmaktan kendimiz adına utanmayı unuttuğumuz yeryüzünde bir nebze olsun insan yaşamına, doğaya, canlılara ve sağduyumuzu yitirdiğimiz her şeye karşı utanabilirsek insan ruhuna ağır gelen bunca şeyler yaşanmaz diye düşünüyorum çünkü başkasının adına utanmak kolay ve eğlencelidir ancak bu, hayatın kendisinden ve deneyimlerinden kaçındığımız bir utanma hâlidir. Kendi adımıza utanmak ise yüzleşmesi zor, ödevi ağır ve acı verici olsa da özgürlüğü, mutluluğu ve büyük değişimleri getiren onurlu ve ahlaklı bir duygudur.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

BU BİR ŞAPKA DEĞİL

Palmiyelerin gölgesinde, bir hamakta yatarken insan, yakında bir yerlerden kıyıya vuran dalganın sesi çalınırken kulağına tatlı mı tatlı bir meltem okşar ya yanağını... Ancak böyle bir fotoğrafta mı kurulur şu hayaller veya tam o anda bile elindeki telefondan sosyal medya hesaplarını, maillerini, yapılacaklar listesini kontrol etmekten; kafasında sürekli dönü, yarını gözden geçirmekten gündüz düşlerine ayrılacak vakit yok mudur? Yatağın altından gıcırtılarla gelen, yalnızca gece vakti beliren canavarlardan korkmanın ciddiyeti ile musluğundan şekerler, sakızlar akan, gofretten duvarları olan evlere inanmanın saflığının bir son kullanma tarihi mi var da yetişemiyorlar çocukluktan yetişkinliğe? Düşündüğü, hayal ettiği, gözünde canlandırdığı, içinden geçirdiği her şeyin ama her şeyin mümkün olabileceğine olan güvenini yolda bir yerde kaybediyor insan. Sahi, ne isterse o olabileceğine inanan o küçük süper kahramanlar nerede şimdi?

Küçük Prens'te şöyle yazar: "*Bütün yetişkinler bir zamanlar çocuktu. Ama sadece çok azı bunu hatırlar.*"

Yine de fazla uzaklaşmış olamazlar. Nihayetinde "işi gücü hayal kurmak" olan insanlardık biz. Bir anda değil sinsice, zamana yaya yaya fakat bitmez bir ısrarla dürterek, paçamızdan sürükleyip hayal dünyamızdan "gerçeklik"e çektiler bizi. Kendi gerçeklerine... "Hayal kurmayı bırak şimdi! Git, ödevini yap, dersini çalış!" diye başlayıp "İyi bir bölümü tuttur, işe gir, para kazan!" diye devam eden düğümlü bir halat doladılar düşleyen yanımızın boynuna. Sanki ikisini birden yapmak imkânsızmış gibi. "O öyle yapılmaz, sen de herkes gibi böyle yapacaksın." zinciri vurdular kendini ifade etmek için farklı biçimler arayan yanımızın ayağına. Özgünlük yasakmış ve var olan kim varsa, ne varsa bir kalıptan çıkmalıymış gibi. Şimdi başarı diye gördüğümüz, başarılı addettiğimiz çoğu kişinin, projenin, kurumun, işin köklerini yaratıcılıktan yani hayal gücünden aldığı sugötürmez bir gerçektir oysa. Nörobilimciler bile kabul etmiştir hayal gücünün nasıl çalıştığının henüz, hâlâ tam olarak anlaşılmış olmadığını. Sanki hayal gücü beyni sulamazmış da kuruturmuş gibi sıktılar da sıktılar o halatı, o zinciri. Öyle nefessiz, öylesine hareketsiz kaldı ki eskiden özgürce uçan bilinç karıştırmaya başladı kendi doğrusunu dışarıdan dikte edilenlerle. Bir nevi uyuştu, teslim oldu zorla içine çekildiği bu renksiz gerçeklige. Uyum sağlamalıydı çünkü uyum sağlamazsa hayatta kalamazdı. O büyürken mecburdu küçülmeye hayalleri. Ona öyle öğretilmişti.

İnsanlarda da düş kurabilme gücü hiç yokmuş. Ne söylersenizonu tekrarlıyorlar.
Küçük Prens

Küçük Prens'teki anlatıcının pilot olma hikâyesini hafızalarımızda tazelemek isterim. Küçüklüğünde İlk Çağ'ın ormanlarını anlatan bir kitapta şu satırları okur anlatıcı: "*Boa yılanı avını çiğnemeden, bütün olarak yutar ve hareket edemez hâle gelir. Sonra da onu sindirebilmek için altı ay boyunca uyur.*" Bunu uzun uzun düşünür ve bir resim çizer. Dışarıdan bakınca şapkaya benzeyen o malum çizim, sembolize ettiklerinin derinliği ve gücü sebebiyle nice bedene dövme olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Eserini büyüklere gösterir ve korkup korkmadıklarını sorar. Büyükler şaşırarak "*Bir şapkadan korkacak ne var ki?*" cevabını verir. O, daha çok şaşırır: "*Oysa çizdiğim resim bir şapkaya ait değildi. Koca bir fili sindirmekte olan bir boa yılanını çizmiştim ben. Neyse, büyükler anlayabilsin diye başka bir resim daha çizdim. Bu kez boa yılanının midesindeki fili açık seçik göstermiştim.*"

Bu kez büyükler yılanı içten, dıştan çizip durmayı bir kenara bırakmasını söylerler. Coğrafya, tarih, aritmetik ve gramerle ilgilenmesini tavsiye ederler. "*Böylece altı yaşımdayken resim kariyerimi terk etmek zorunda kaldım. İlk iki resminin başarısız olması beni hayal kırıklığına uğratmıştı. Büyükler kendi başlarına hiçbir şeyi anlayamıyor, çocuklar ise aynı şeyin tekrar tekrar anlatılmasından sıkılıyorlardı.*"

Bu yüzden başka bir meslek seçmek zorunda kaldığını söyler ve pilot olur.

Zira büyüklere de öyle öğretilmişti. Bize de böyle öğretildi. Tiyatro okumak istediğime 9 yaşımda karar verdim ben. İlkokuldayken İngilizce öğretmenlerimizle hazırlandığımız "class-show"larımız vardı. Orada kocasının yakasındaki ketçap lekesini görüp öfkeden deliye dönen, aldatıldığını sanan bir kadını oynuyordum. Hiç unutmam. Mutfak

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mehmet Taşkın

önlüğüm boynumda, elimdeyse sahnenin pik yaptığı noktada sinirle fırlattığım oklavam... Seyircimiz bizim skeci o kadar sevmiş, öyle içten kahkahalarla gülmüştü ki... Onlar ayakta alkış tutarlarken burnumdan içeriye bir şey soludum ben. Renkli, lezzetli, benzersiz frekansta titreşen bir şey. İçime girdi, göğsüme doldu, bütün bedenimi dolaştı ve nüfuz etti hücrelerime. Artık astronotluk ve dansözlük arasında gidip gelmelerim son bulmuştu, karar verilmişti. Buyursunlar, hemen şimdi "büyüyünce ne olacağımı" sorsunlardı bana. Cevabım hazırdı. Hazırdı hazır olmasına ama şu dünyanın yetişkin yanı buna hazır mıydı acaba? Üniversite çağına yani 19 yaşıma gelene kadar geçen on sene içerisinde mesleğimin tiyatroculuk olmasını istediğimi duyan -fikrini sormuş olayım, olmayayım, fark etmez- çoğu insanın ağzından havaya fırlatılan, heves kıran bir hayal savar füze hatta füzeler silsilesi vardı. "Aç mı kalacaksın? Soğan ekmek mi yiyeceksin? Sen başka bir bölüm oku, 'altın bilezik'in olsun kolunda. Onu hobi olarak yine yaparsın." Bazılarınıza tanıdık gelmiş olacaktır. Şimdi 30 yaşında bir kadınım. Bunları yazarken sahile inen ara sokakların birindeki çok sevdiğim bir kafenin ön masasındayım. Mevsim yaz, hava hayli sıcak ama burası hep gölge, serin serin esiyor ben kahvemi yudumlarken. Kollarıma bakıyorum, altın bileziğim falan yok. Dünyanın en iyi okullarından birinde tiyatro bölümünü bitirip biraz orada, biraz burada sahne tozu yutmuş, ülkeye döndüğünde iş bulamamış hatta aldığı eğitim buradakinin aynısı değil diye aşağılanmış, dışlanmış, hem fiziksel hem ruhsal açıdan çok zorlanmış, hayal ettiği gibi ömrünü bu mesleği icra ederek devam ettirmiyor olan, bu işten şu güne değin handiyse hiç para kazanamamış biri olarak gönül rahatlığıyla, tüm içtenliğimle söyleyebilirim ki tiyatroculuğu seçmek verdiğim en doğru kararlardan biriydi. Bundan 21 yıl evvel soluduğum o büyülü şey hayatımı hayal ettiğimden de güzel bir biçimde şekillendirdi. Bu satırları yazarken yüzümde bir gülümseme var, içim huzur ve memnuniyet dolu. Bunu yalnızca düşlediklerime, düşlediklerime doğru düşe kalka da olsa yürümekten vazgeçmememe, düşmemi istedikleri o dipsiz kuyulara düşmememe ve en önemlisi de acısıyla tatlısıyla tüm bu tecrübeyi yaratanın başkalarının beklentileri veya dayattıkları değil bizzat kendi kurduğum düşler olmasına borçluyum. Şapkadan fazlasını veya aslında ortada hiçbir zaman bir şapka olmadığını fark edebilme niyetiyle fili ve boa yılanını görebilmeyi seçe seçe yeni düşlerin peşine düşmeye devam ediyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

KÜÇÜK PRENS'İN YALNIZLIK GEZEGENİ

Çocukluk insan yaşamının düş bahçesinde geçen en güzel günleri gibi hatırlansa da aslında yalnızlığın oldukça derinden yaşandığı bir dönemdir. Belli bir yaşta anlama ve anlamlandırma ihtiyacı içinde kıvranan her çocuğun aklında dünyaya ve hayata dair beliren sorular yetişkinlerden alınan cevapların etkisiyle yeniden biçimlenir. Böylece belli bilişsel kapasiteye erişmiş her çocuk hem kendisini hem de içine istemsizce düşmüş olduğu hayatı anlamlandırmaya çalışır.

Çocuğun doğası gereği hep taze kalan merak duygusu ve bilme arzusu yüreğindeki saflıkla bezenmiş bir "doğrudan"lık barındırır. Çocukların kendi dünyalarını kurma yolculuğunda, kendi bahçelerini ekip biçme telaşında duvarlarına çarptıkları yetişkinlerin dünyasını tuhaf ve karmaşık buluşu bu yüzdendir. Çocukların, özellikle Piaget'nin somut işlemler dönemi olarak adlandırdığı dönemde, soyut kavramlara yaklaşımı fazla sıyla kişisel özellikler barındırır. Çocuğun yalnızlığının başladığı yer burasıdır muhtemelen. Karşısında kocaman, karmakarışık bir dünya ve bu dünyanın en eski sakinleri olan yetişkinler vardır, çocuklar ise bunca şeyi küçücük yürekleriyle anlamaya çalışırken tek başınadır.

Elbette diğer çocuklarla paylaşılabilecek yanları vardır bu yalnızlığın ama her çocuğun bambaşka gezegenlerden geldiğini düşünürsek yalnızlığını diğer çocuklarla paylaşarak avunmanın onlar için ne kadar zor olduğunu daha iyi anlarız, sanırım. Evet, her çocuk kendine özgü duygu ve düşünce dünyasıyla bu dünyada var olmak için öncelikle yaşadığı çevreyi anlamaya çalışan birer Küçük Prens'tir. Dünyaya başka bir gezegenden gelmiş, yolculuğu boyunca sorularına cevap arayan Küçük Prens gibi çocuklar da yetişkinlerin dünyasını anlamakta hayli zorlanırlar.

İnsanların arasında da yalnızlık duyulur.
Küçük Prens

Yalnızlık duygusu böylece yabancılaşmaya dönüşür. Anlaşılamayana karşı duyulan mesafe derinleşir.

Çocuğun ihtiyaç duyduğu ve önem verdiği eşyalarla yetişkinlerin değer verdiği eşyalar örtüşmez. Çocuk kendi değer verdiği şeylerin yetişkinler tarafından kolaylıkla hor görüldüğünü anladıkça yalnızlık duygusuyla yeniden yüzleşir. Kendi yargılarıyla onların yargılarını kıyaslayarak bulduğu cevaplar yeni sorulara dönüşür. Tıpkı Küçük Prens gibi, tıpkı Küçük Prens ile özdeşleştirilebilecek olan yazarın kendi çocukluğu gibi her çocuğun kafası bu sorularla doludur.

Birçok uçak kazası geçiren, buna rağmen uçmaktan asla vazgeçmeyen ve uçağının düşmesiyle gizemli bir şekilde kayıplara karışan, ölüsüne ulaşılamasa da uçağının kalıntılarına 2000'li yıllarda ulaşılan Saint-Exupéry *Küçük Prens*'i İkinci Dünya Savaşı yıllarında Amerika'da yazmıştır. Yine yaşanan bir kaza nedeniyle Sahra Çölü'nde üç gün geçirdiği bilinen yazar, kitabı anı türünde kaleme almıştır.

Uçağı arıza yapan anlatıcı kahramanı yazarın kendisi olarak yorumlayabileceğimiz gibi Küçük Prens'in de kendi çocukluğu olduğunu düşünebiliriz. Pilot-yazarın Küçük Prens'le henüz karşılaşmamışken kendi çocukluğunda yaptığı boa yılanı resimlerinin yetişkinler tarafından anlaşılamaması ve resim yapma isteğinin desteklenmemesi üzerine resim yapmayı bıraktığını anlattığı giriş bölümleri bu açıdan ilgi çekicidir. Yetişkinlerin bu hoyrat dünyasında kendisini hâlâ yabancı gibi hissettiğini ama gerektiğinde onlar gibi davranmayı başardığını anlarız. Çevresindeki insanların hayal gücünün sınırlarını anlayabilmek için yaptığı boa resimlerini kullanan anlatıcı, yetişkinlerin dünyasında var olabilmek için onların düzeyine inmeyi öğrenir.

Eğer yazar, tam olarak yetişkinlerin dünyasına ait bir karakter olsaydı belki de Küçük Prens'le hiç karşılaşmayacaklardı. Kimsenin anlamadığı boa yılanları resimlerini Küçük Prens'in hemen anlayıvermesi ikisinin de çocuk ruhlarını taşıdığını gösterir ne de olsa...

Jean-Claude Ibert, Saint-Exupéry'nin yaşam felsefesinin "eylemin ve gizemciliğin ötesinde, masumluğun ve çocukluğun yeniden bulunması miti" olduğunu düşünür. Henüz dört yaşındayken babasını kaybeden yazarın çocukluğundan sürgün edilmişlik duygusu taşıdı-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ece Hakan

ğını ifade eden Ibert'e göre yazar yapıtlarında çocukluğunu yeniden yaşatmak istemiştir.

Uçağının bir kaza sonucu çöle düşmesiyle hayatta kalma mücadelesi veren anlatıcının uçsuz bucaksız bu çölde insanlardan uzak olması önceki yalnızlığından çok da farklı değildir aslında.

Eski yaşamından bahsederken de içini dökemediğini, anlaşıldığını hissedeceği bir iletişim içinde olamadığını ifade eder. Anlaşılamamak en büyük yalnızlık değil midir? Çocukken, anlayamamak ve anlaşılamamak bir nebzecik de olsa doğalken yetişkin olduktan sonra anlaşılamamak yalnızlığın yarattığı yabancılaşmayı çoğaltır. Çölle çevrili olmak bu durumun somutlaşmış hâli gibidir.

Küçük Prens'in gelişi bu yalnızlık duygusunu dağıtacaktır. Saint-Exupéry, *Küçük Prens* ile asla yitirmediği çocukluk dünyasını yeniden canlandırmak; kendini ait hissetmediği kuralcı, rakamlara ve mantığa dayalı yetişkinlerin dünyasından saf sevginin hâkim olduğu çocukluğun dünyasına adım atmak istemiştir âdeta. Düş kurabilmek, karşılık beklemeksizin sevebilmek, kalıcı dostluklar edinebilmek ve varoluş yolculuğunu maddi değil manevi değerlerle anlamlandırabilmek için çocukların dünyasına yakın olabilmek gerekir.

Küçük Prens, genel olarak böyle bir yalnızlığın sadece derin bir dostlukla aşılabileceğini anlatan, bu temanın yanı sıra doğayı simgeleyen çiçek ve hayvanlarla insan-doğa ilişkisini irdeleyen, sorumluluk duygusunun önemini vurgulayan; yararlılık, güzellik, karşılıksız sevgi ve gözle görülemeyeni sezebilmek gibi felsefi kavramları da ele alan çok katmanlı bir kitaptır.

27 bölümden oluşan kitabın Küçük Prens'in dünyaya gelmeden önce gittiği gezegenlerin anlatıldığı bölümlerine baktığımızda yetişkinlerin dünyasına gönderme yapan tipik karakterlerin gezegenlerinde tek başına yaşadığını görürüz.

Küçük Prens'in en tipik özelliği çocuklar gibi ısrarcı bir tutumla sorular sormasıdır. Bu yolculuklarında denk geldiği kişilerin uğraşlarını soru sorarak anlamak ister. Bu diyaloglar gerçekten ilginçtir. Kralın yaşadığı gezegende kraldan başka kimse olmadığına göre "majesteleri neyi yönetiyor" olabilir? Kralın bu soruya cevabı her şeyi yönettiği şeklindedir. Uyruğu olmayan ve bu gerçeğe rağmen her şeyi yönettiğini iddia eden bu kralın yalnızlığı öylesine dayanılmazdır ki Küçük Prens'i adalet bakanı veya elçi yaparak gezegeninde kalmaya ikna etmeye çalışır.

İkinci gezegende hiç hayranı olmayan, kendini beğenmiş biri vardır. Diğerinde içmekten utanan bir sarhoş iyice kendi yalnızlığına gömülmüştür ve bu hâliyle zaaflarından utanan bir insanın yalnızlığını simgeler gibidir. Dördüncü gezegende yetişkinlerin işkolik dünyasından karikatürize edilmiş ve para kazanmaya odaklı bu dünyayı simgeleyen bir iş adamı vardır. İş adamı rakamlara gömülmüş hâldeyken Küçük Prens'in sorularıyla işine ara vermek zorunda kalmaktan rahatsız olur. Küçük Prens çocukça saflığıyla anlamaya çalışsa da iş adamının dünyasını pek anla-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

yamaz. Yetişkinlerin dünyasında bu kadar önemli olan paranın çocuğun değerler dünyasında ne kadar anlaşılmaz olduğunu vurgulayan bir diyalogdur bu:

"İpek bir atkım olsaydı.." dedi, "... boynuma dolar, nereye gitsem yanımda götürebilirdim. Bir çiçeğim olsaydı koparır, yakama takabilirdim. Ama sen gökten yıldızları koparamazsın ki."

"Koparamam ama bankaya yatırabilirim."

Beşinci gezegende sokak fenerini yakıp söndürmekten sorumlu fener bekçisi vardır. Bekçinin günlük yaşamın akışına uyumsuz da olsa yönetmeliklere ısrarla bağlılığı modern hayatın köhne bürokrasisinin eleştirisi gibidir. Hiç olmazsa kendisi dışında bir şeyle uğraşarak, yararlı olduğu için arkadaş olabileceği biri olarak düşünür onu Küçük Prens. Modern dünya, insanı doğasından uzaklaştırarak bencilleştirmiş, sağduyudan uzak hâle getirmiş, derin bir anlamsızlık duygusuyla kuşatmıştır. Küçük Prens'in farklı gezegenlerde karşılaştığı bu karakterlerin psikolojik yabancılaşmanın çeşitli boyutlarını vurguladığını, onun bakış açısıyla modernite eleştirisi yapıldığını söylemek mümkün.

Altıncı gezegende kocaman bir kitaba gömülmüş olan coğrafyacı gezegende hiç kâşif olmadığı için gezegeninin dağları, denizleri, ırmakları hakkında bilgi sahibi değildir.

Yedinci gezegen olan Dünya'ya geldiğinde ise karşılaştığı yılana *"İnsanlar nerede?"* diye sorar Küçük Prens ve çölde yalnızlık hissettiğini söyler. *"İnsanlar arasında da yalnızlık duyulur,"* diye cevaplar yılan. Bir çiçeğe rastladıktan sonra tırmandığı dağda kendi sesinin yankısıyla konuştuğunu fark etmez:

"Hepiniz dostum olun. Yapayalnızım."

Bu sözleri Küçük Prens'in kendisini ne kadar yalnız hissettiğini göstermektedir. Her yeri kuru, sivri, sert ve acımasız olan Dünya'yı tuhaf bulur, insanlarınsa hiç düş kurabilme gücünün olmadığını düşünür:

"Ne söylerseniz onu tekrarlıyorlar."

Küçük Prens'in güllerle karşılaştığı 20. Bölüm de fazlasıyla önemli pasajlar içerir. Gezeginde bıraktığı ve sık sık hatırladığı çiçeğine evrende kendisinin eşi benzeri bulunmadığını söylediği için Küçük Prens kendini zengin sayarken şimdi çiçeğine benzeyen binlerce çiçekle karşılaşmıştır.

Yalnızlık ve varoluş sıkıntısı içindeki Küçük Prens tilkiyle karşılaştığında yine canının çok sıkıldığını ifade eder. Tilkiyle olan konuşmada evcilleşme bağ kurmayı simgeler. Bağ kurarak birbirine gereksinim duymanın yalnızlık duygusunu azaltacağını, böylece hayatın anlam kazanacağını vurgulayan diyaloglardır bunlar. Bağ kurmak, emek vermek aslında saf sevginin oluşması için en önemli koşullardır. Küçük Prens güllerle konuşurken, biri için değerli olmanın ve ait olma duygusunun ne demek olduğunu tilkiden öğrendiği evcilleşme meselesinden yola çıkarak yorumlar. Kitabın en çok alıntı yapılan diyaloglarından biri olan bu konuşmalarda dostluğun ve bağ kurmanın emek vermekle ilişkisi vurgulanır.

Öyleyse yetişkinler gönül gözüyle görme yetisini kaybetmiş kişilerdir. Yetişkinler ve çocuklar arasındaki veya *Küçük Prens*'in yaratıcısı Saint-Exupéry gibi çocuk kalmayı başarmış yetişkinler arasındaki anlaşmazlık olaylara, eşyalar, hayvanlar, bitkiler ve diğer insanlarla kurulan ilişkilere bakış açısındaki farklılıktan kaynaklanır. İnsanlar emek vermeden, bağ kurmadan ve sorumluluk almadan yaşadıkları ilişkiler ağı içinde yalnızlaşmaya ve yabancılaşmaya mahkûmdur.

Küçük Prens anlattığı anılarının sonuna geldiğinde pilot-anlatıcı çölün ortasında ölüm tehlikesiyle yüz yüze olduklarını gerçek dünyanın somut dertlerine çare aramaya çalışmaktadır. Burada yazar yetişkinlerin mantıklı dünyasını, Küçük Prens çocukların ısrarcı, kırılgan ve düşsel dünyasını simgeler.

Birlikte bir mucize sonucunda buldukları kuyu çöl kuyularına benzemez. Kuyudan su çekip içtikten sonra Küçük Prens insanların ne aradıklarını bilmediklerinden bahseder.

"O yısa aradıkları tek bir gülde, bir damla suda bulunabilir."

Küçük Prens'in kendi gezegenine dönüş vakti geldiğinde ikisinde de bu ayrılık derin bir hüzne dönüşür. Derin bağlar kurduğumuz ve duygularımızı paylaştığımız dostlarımızdan ayrılırken hissedilen bu hüzün yas duygusuna benzer. Ama kurulan bağ öylesine güçlüdür ki fiziksel ayrılıktan sonra iki ruhun birbiriyle iletişimi bir şekilde devam eder.

Pilot-anlatıcı, Küçük Prens'in anısını gökyüzündeki yıldızlara bakarak yaşatır:

"Küçük Prens her gece çiçeği fanusa koyar, koyununu gözaltında tutar. Böyle deyince mutluluklar dolduruyor içimi. Bütün yıldızların gülüşü bir tatlılık kazanıyor."

Çocuklar için yazılmış olsa da *Küçük Prens* her yaşta okunup insanın içindeki çocukla ve kendi çocukluğuyla bağ kurabileceği bir kitaptır. Birçok psikolojik ve felsefi kavram açısından ele alınabilecek zenginliktedir. Bunların içinde en dikkat çekici olan irdelemeye çalıştığımız yalnızlık ve yabancılaşma duygusudur. Keyif almadığı işler yüzünden yaşadığı sıkıcı, güncel hayat insanı yalnızlaştırırken modern hayatın dayattığı yüzeysel ilişkiler bu yalnızlığı iyice derinleştirir. İnsanın gideremediği anlaşılma ihtiyacı çevresine ve genel olarak hayata karşı yabancılaşmasına sebep olur.

Küçük Prens sorduğu sorularla bizim yolculuğumuzun da nasıl anlam kazanacağına dair anahtarlarla dolu bir hazine gibidir. Hayattan ne istediğini bilmek, sadece kendi mutluluğu için değil doğadaki her canlının mutluluğu ve yaşam hakkı için sorumluluk bilinci taşıyabilmek sadece yalnızlık duygusunu azaltmaz, aynı zamanda yaşam sevinciyle doldurur insanın içini.

Kısaca söylemek gerekirse dostluk ve dayanışma ile aşılamayacak güçlük yoktur. Yeter ki gönül gözüyle bakmasını bilelim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Günseli Sepici

Küçük Prens

Gülünü bunca önemli kılan, uğrunda harcadığın zamandır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org
Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ERICH FROMM

Haset, kıskançlık, hırs, her çeşit açlık; bunların tümü tutkudur. Sevmek ise zorlama olmadan sadece özgür olunduğunda yaşanabilen, insan gücünü somutlayan bir eylemdir.
Sevmek bir eylemdir; edilgen bir duygu değil. Bir şeyin "içinde olmaktır", bir şeye "kapılmak" değil. En genel biçimiyle sevmenin etken yapısı, sevmenin almak değil öncelikle vermek olduğu biçiminde tanımlanabilir.
Vermek nedir? Çok kolay gibi görünse de bu sorunun yanıtı gerçekte karışıklıklarla, belirsizliklerle doludur. Bu konuda en yaygın yanlış anlama, vermenin bir şeyden "vazgeçme", bir şeyden yoksun kalma, bir başkasının uğruna kurban olma gibi anlaşılmasıdır. Kişiliği gelişmemiş, yönelimleri "hep bana"cı, sömürücü ya da istifçiliğin ötesine geçmemiş kişi sevme edimini böyle anlar.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org